

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec.

Velja 8 K na leto.

I. in II. zv.

V Ljubljani, januar, februar 1914.

XXXI. letnik.

Zbirka klasičnih zgledov cerkvenega govorništva.

Vedno bo ostala resnična prislovica: Poeta nascitur, orator fit. Kdor hoče postati govornik, mora študirati. — Zgovornost ni samo umetnost, ampak tudi spretnost. Umetnost (poezija) se zadovolji, da po svoje upodobi nadčutno, govornik mora iti dalje, mora nadčutno ne samo priklicati v realni svet, ampak se mora z močjo govornice besede poslušalcu popolnoma približati. Zato mora preštudirati človeka skozinsko, poznati mora zakone spoznavanja, teženja, čuvstvovanja. Če se je to zgodilo, potem se govornik z močjo polasti osebe poslušalčeve in ji vlije svoje življenje. — Govornik mora preštudirati teorijo retorike. A če bi študiral samo to, bi se mu ne godilo bolje nego njegovemu poslušalcu, če bi slišal same abstraktne resnice. Treba je študirati tudi klasične zgledove, ki nam pokažejo učeno teorijo v konkretnem življenju. *Muster des Predigers*¹ nam nudi 267 takih zgledov. In reči moramo, da so zbrani in izbrani z veliko spretnostjo. Stošestindvajset krščanskih govornikov vseh časov najdemo v teh dveh zvezkih. Poleg častitljivih imen cerkvenih očetov, poleg francoskih velikanov srečamo najmlajša imena (med temi žal največ nemških).

Človek bi mislil, da je za dobro besedo na vsak način treba študirati največje paganske govornike, a ko potem vzameš v roko te »vzorke«, si bojazljivo priznaš: »Saj so krščanska usta še lepše govorila.« Če so se oni znali približati poslušalcu, so se tudi ti, vrhutega so ga neprimerno više dvignili. Mislim, da Massillonove »Velike ločitve« (št. 193) ni prekosil najbolj patetični govornik, glede kompozicije in celotne izpeljave zastoni iščeš kaj takega, kakor je Bossuetov »Žalni govor za vojvodinjo

¹ *Muster des Predigers. Eine Auswahl von Beispielen aus dem Schatze aller Jahrhunderte. Zum Gebrauche beim homiletischen Unterrichte und zum Privatgebrauche gesammelt von Nikolaus Schleigner S. J. und Karl Racke S. J. Vierte, neu bearbeitete Auflage. 2 Bände. Velikost 8° (XVIII + 462; VIII + 574). Freiburg, 1913, Herder. K 14'88; vez. K 18'—.*

orleansko« (št. 257). — Ali n. pr. argumentacija v hitri plastiki Agostina da Montefeltro je vehementna; »Nedelja, dan Gospodov in dan človekov« osramoti tudi najhujši ugovor; »Neumrjčnost duše« kljub malih netočnosti človeka omami.

Vse drugače je, če bereš lepe govore drugod, kakor če jih študiraš v taki zbirki; kajti tu začneš vselej s pričakovanjem, da najdeš utelešena abstraktna pravila retorike. In res, ko tako študiraš, se ti čedalje bolj odpira pot, po kateri moreš in moraš tudi ti podati resnico, ki živi v tebi, svojemu poslušalcu.

Delo »Muster des Predigers« je prirejeno prav kakor pomožna knjiga za pouk homiletike. Zato je tudi tvarina temu primerno razdeljena. Prvi zvezek obsega najprej devetdeset vzorcev za posamezne sestavne dele duhovnega govora: preprosti, slovesni, patetični, namigajoči uvodi; dokazovanje, zavračanje; epilog. Potem nudi stoinsedemnajst zgledov za jezik duhovnega govora: preprosti jezik, jezik zvišane nazornosti, živahnega občevanja s poslušalcem, jezik čuvstev. — Drugi obširnejši zvezek je izpeljava in uporaba prvega. Obsega namreč posamezne vrste duhovnih predavanj: enajst homilij in devetinsitrideset pridig, namreč: zelo porabne apologetične pridige, pridige za posamezne glavne praznike in nedelje cerkvenega leta, pridige o preblazeni Devici, o apostolih, mučencih in spoznavalcih; obhajilni, birmski, poročni, novomašni nagovori; misijonske pridige (štiri); pošmrtni govori; nagovori ob raznih nenavadnih priložnostih.

Res je sicer, da bi bil tu ali tam kak vzorec brez škode izostal, glavni namen bi se vseeno dosegel, a avtor je gledal — kakor se vidi iz vsega — da je knjiga tudi kolikor mogoče praktično porabna za dušne pastirje. Pridejano stvarno kazalo služi istemu namenu. Zato se sme to delo toplo priporočati. Kdor bo z odprtimi očmi študiral te vzorce, ne bo slab govornik.

J. Šimenc.

Obrezovanje Gospodovo. (Novo leto.)

1. Novo leto — pomenljiv mejnik v življenju.

Preljubi! Prikazala se je milost božja našega Zveličarja vsem ljudem, katera nas uči, da se odpovejmo brezbožnosti in posvetnim poželjenjem ter trezno, pravično in pobožno živimo v sedanjem svetu. Tit. 2, 11, 12.

Veselo, srečno in zdravo novo leto! Ta pristrčni novoletni pozdrav je prišel današnje jutro že iz tisoč in tisoč ust. Zgodaj zjutraj že kličejo otroci očetu in materi: Srečno novo leto! Ko sosed zagleda soseda, si hitro zmenjata novoletna voščila. In če je kdo še tako daleč zabredel med daljni tuji svet, če se celo leto ne spomni svojih dragih doma, k novemu letu gotovo pošlje pozdrave.

In v resnici, če napoči novo leto, je to trenutek, ki je vreden, da se ga človek spominja in ga pozdravlja na poseben način. Novega leta dan se mi zdi kakor mejnik, ki je postavljen med dvema deželama. Trudni popotnik je prehodil s težavami in križi dolgo deželo, deželo preteklosti, ter pride ves utrujen do mejnika, ki stoji pred drugo neznano, temno deželo — deželo prihodnosti. Popotnik se vsede na mejnik, podpre z rokami svojo glavo in čudne misli mu prihajajo. Ene misli letijo nazaj v preteklost. Kakšne so? Srečen popotnik, če tvoje misli ne naletijo na črne, mračne sence, na krivice, na hudobije!

Druge misli mu letijo v neznano prihodnost. Letajo nemirno povsod okrog in nazadnje se ustavijo pred vratmi smrti! Da, smrt in sodba, grob in črv, pekel ali nebesa nas čakajo v drugi deželi, v temni prihodnosti.

Ker pa, dragi v Kristusu, za nas ni vseeno, ali nam prinese prihodnost srečno in nesrečno smrt, ker ne more biti za nas vseeno, ali bomo večno prokleti v strašne bolečine, ali pa večno zveličani med angeli in svetniki, je za nas popotnike prva reč in največja naloga, da pogledamo danes, ali smo na pravem potu ali ne, ali stopamo proti nebesom ali le proti peklju. Naj nam danes naša vest pove odkritosrečno in jasno, ali je naša preteklost, ali je preteklo leto bilo nam v pogubo, ali smo si zaslužili peklenski ogenj; ali pa nam je ravno preteklo leto rodilo sladki up na večnolepa nebesa! Kam je nas peljalo leto? Ali bliže nebesom ali bliže peklju?

O koliko, koliko revnih, obupanih si mora v strahu in trepetu pripoznati, če stopam tako naprej kakor dozda — mi žuga večna poguba. Takim v svarilo pa tudi dobrim v korist hočemo danes — na dan Novega leta, ko obhajamo

pomenljiv mejnik v življenju — premišljevali, kaj je storiti, da se nam ne bo treba bati slabega, nesrečnega konca.

1. Mi moramo večkrat pomisliti, kako kratek je čas, kako hitro zbežijo naša leta.

Ravno preteklo leto nam je nov dokaz, kako nam zbeži čas. Zdi se mi, da je včeraj bilo, ko smo šli o lanskem novem letu v cerkev k božji službi. Kakor senca, ki zjutraj pride ter se pomika čez dan ter izgine zvečer, tako je izginilo leto. Čas nikdar ne obstoji! Minuta za minuto pada v preteklost, in sekunda za sekundo beži proč od nas! Kakor veter, ki tuli mimo nas ter ga ne moremo obdržati, tako čas leti mimo nas, noben človek ga ne more zadržati. In, oj strah, poglej, ti popotnik, v prihodnost: z orjaškimi koraki ti hiti nasproti: smrt in večnost! Čas hitro mine ter se ne vrne več. Vprašaj sivolasega starčka, kaj ti on vé povedati o dolgosti svojega življenja. »Jaz ne vem, kam so prešla moja leta!« Tako ti bo potožil ter vzdihnil. Vprašaj se sam, in z nekakim strahom si boš rekel: že toliko let živim, a kam sem jih dejal, ne vem! In dragi moj, jaz ti povem, kakor hitro so ti zbežala tvoja leta, ravno tako hitro ti bodo prešla še sledeča. Ne boš vedel kdaj, in luč tvojih oči bo ugasnila, po tvojem čelu bodo tekale ledeno mrzle kapljice, kapljice smrtnega pota, smrtnega strahu!

Čas je torej kratek, hitro zbeži ter se ne vrne nikoli več.

2. In vendar, dragi moj, ure, ki hitro zbežijo, te so ti dragocen dar; te ure so ti iz nebes poslane, da si z njimi kupiš srečo in veselje cele večnosti. Da, z bliskoma bežnimi urami si moraš ti kupiti lepo, krasno novo domovino!

Zdaj pa te vprašam: Kako pa je, ali si porabil dragi čas vsake ure, ali si nabiral vrednost vsake ure skupaj v velik zaklad? Ali je tvoj zaklad že velik, vreden, da si upaš z njim kupiti novo domovino, veselo večnost!

O koliko, koliko pa jih je, ki morajo strahom strepetati pri tem vprašanju. 365 dni je imelo preteklo leto, koliko dni pa si od njih prav preživel, koliko jih porabil v čast božjo in sebi v dušno korist! O vi izgubljeni dnevi, nikdar se ne vrnete več, popraviti jih ne moreš, odgovor boš moral o njih dati.

In ve ure! Koliko jih je letelo preteklo leto mimo nas! Kako smo jih porabili, kako jih preživali. Stvarnik nam jih je dal, nekaj za delo, nekaj za počitek, nekaj v veselje, nekaj v trud in za križe, nekaj za božjo službo, molitev, prejemanje sv. zakramentov, nekaj bližnjemu v korist. Kako smo jih porabili? Ali vse v dobrem namenu, po božji volji?

Ali pa morda moraš žalostno vzdihniti: Koliko sem jih izgubil, jih nisem porabil! Ne vrnejo se več! Praznih rok sem ostal sam ter s solznim očesom gledam za njimi! O drage ure, vrnite se!

3. Da, v resnici, čas je drag. In zamujeni čas je velika izguba! Kako pa, dragi v Kristusu, če pa kdo ne le samo da ni porabil časa po božji volji, ampak je zlate ure celo zlorabljal! Če je čas, od Boga mu dan, porabil v to, da je Boga razžalil, da je ure, od Boga mu dane, da si pridobi z njimi večno veselje, porabil sebi v pogubo! Mesto da bi služil v teh urah Boгу, svojemu Gospodu in Očetu, je pa služil hudobnemu duhu, največjemu sovražniku Boga!

O strah, kaj takšnega misliti! Te ure bodo nastopile kot glasne priče na sodnji dan ter bodo razkrile vse grešne misli, hudobna dejanja, umazane zločine, katere hranijo v svojem krilu! Tu bo nastopila tista ura, v kateri si ti, grešnik, prodal svojo nedolžnost hudobnemu duhu za nič! Tam bodo vpile ure, katere bodo kazale čas tega ali onega ostudnega greha, zapeljevanja, krivice, goljufije, pretepa.

In večni Sodnik poreče grešnikom: Poberite se izpred mene! Dobili ste čas, da ga rabite za Boga in za nebesa, a porabili ste ga le za pekel in večno pogubo!

4. Mislimo si, da je stopil sodnji angel sem med nas ter vsakemu pokazal knjigo življenja. Na eni strani se bliščijo zlate črke: zapisane so ure, ki smo jih prav obrnili; a na drugi strani pa vidimo grozna znamenja: zapisane so vse naše izgubljene, naše slabo porabljene ure, ure naših hudobij in pregreh, ure našega sovraštva in jeze; ure, dnevi, meseci in leta nečistih znanj, zvez in navad.

O grozna znamenja! Poglej si vsak, koliko zlatih črk in koliko črnih zapiskov ima v preteklem letu! Koliko ur, dni in mesecev pa si bil ti v stanu milosti božje. Koliko je dni, v katerih si bil sposoben delati zaslužna dela za večnost. Ali ti mar pravi tvoja vest, da si preživel večji del leta v grehu, v slabi, pregrešni priložnosti, v pregrešni navadi, v sovraštvu in jezi!

O strašno leto, če je bila naša duša večji del leta v stanu smrtnega greha!

Kakšna odgovornost pač čaka tistega, ki si mora priznati, da je število dni, katere je preživel v stanu milosti božje, tudi le majhno! Vrne se leto, vrni se mladost, tako marsikdo vzdihuje, a zastoni! Čas izgubljen, je vse izgubljeno!

5. Čas je drag. In o dragih rečeh mora imeti vsak trgovec in prodajalec natančen račun. Posebno pa mora narediti natančen račun ob koncu vsakega leta, da vé, pri čem da je. Če mu je neslo preteklo leto dobiček, se veseli ter natančno pogleda, kje in pri čem si je pridobil nekaj dobička; tu in pri tem si ga bo tudi v novem letu iskal. — Če je pa njegov račun dokazal izgubo, kako se potem prestraši, natančno preišče, kje in pri čem se je naredila izguba. In v novem letu se bo potemtakem vestno varoval tistih oseb in okoliščin, katere so mu povzročile izgubo.

Ravno tako moramo ravnati tudi mi. Tudi mi smo nekaki trgovci, ki kupujemo, ki prodajamo. Kupovati si moramo dobro za večno življenje, prodajati pa vse, kar je nam napoti, ali kar nam prinese prodano več dobička. In tudi mi si moramo narediti ob koncu leta račun. Tudi mi moramo vedeti, ali je preteklo leto prineslo dobiček ali izgubo. In kakor nam račun pokaže, tako se moramo obračati zanaprej v novem letu!

Poglejmo si malo ta račun! Vse mora biti natanko zapisano. Ali se je zaklad za nebesa pomnožil? Za koliko milosti, ki smo jih dobili pri svetih mašah? Za koliko pobožno obhajanih nedelj in praznikov? Za koliko rožnih vencev, očenašev? Koliko lačnih si nasitil, koliko žalostnih potolažil? Kolikokrat si bližnjemu odpustil, kolikokrat jezo ukrotil, sovražne misli premagal? Kolikokrat si ukrotil hudobno nagnjenje, poželjivost, mesenost? Blagor ti, če so taka števila obila. Leto ni bilo izgubljeno! Delaj tako naprej in novo leto ti bo prineslo še večji dobiček in zaklad za nebesa!

Poglej pa tudi na izgubo, poglej številke, ki ti kažejo škodo, izgubo! Zamujene priložnosti! Slabo kupčijo, krivično blago, zapeljano nedolžnost, obrekovano dobro ime! Kolikokrat si zamudil pridigo, krščanski nauk, morda še sv. mašo! Kolikokrat si onečastil sveti Gospodov dan! Kolikokrat si pustil vnemar glas zvona, ki te je vabil, da pomoliš angelsko češčenje? Kolikokrat si obrekoval, po krivem dolžil in tožil? Kakšno je število tvojih grehov zoper šesto zapoved? Ali si živel v jezi in sovraštvu?

O strah me je in groza, če pomislim na vse, kar se je zgodilo v ravno preteklem letu! Pa neskončno dobri in usmiljeni Bog nam vendar ni odtegnil svojega varstva. Delil nam je dobrote, da, obsipal nas je z njimi.

O neizmerna hvala ti gre, o Gospod, za tvojo potrpežljivost in dobroto! Kolikokrat bi ti mogel svojo sveto jezo pokazati ravno nam, a nisi hotel, ti čakaš, da se spokorimo. Ti nočeš smrti grešnika, ampak da se spokori in zveliča! O Bog, pozabi naše pregrehe ter prizanesi nam tudi v sedanjem novem letu!

Pa predrzno na milost in prizanašanje božje ne smemo grešiti. Gorje nam, če to storimo! »Danes, ko slišite glas Gospodov, ne zapirajte mu svojih src, kakor nekdanji Izraelci v puščavi. Štirideset let je stal Gospod izraelskemu ljudstvu na strani, ter jih je svaril in poučeval. Ljudstvo pa je še hodilo po zmotah ter niso marali za Gospodova pota. In tako je Gospod prisegel v svoji jezi: To ljudstvo ne bo prišlo do mojega miru!«

Glejmo torej, da Bog tudi nam ne zapre pota do svojega miru. »Dajal nam je svojo milost preteklo leto, in ta milost Zveličarja uči vse ljudi, da naj se odpovejo hudobiji in posvetnim željam ter trezno, pravično in pobožno živijo na svetu!«

Te besede si hočemo vtisniti globoko v srce ter naredimo trdni sklep, da hočemo v novem letu trezno, pravično in pobožno živeti, potem bo novo leto za nas leto miru, sreče, veselja in zveličanja. Amen.

J. Maierhofer.

2. Milost Jezusa Kristusa.

(Osnova govora.)

Prikazala se je milost Boga, našega Zveličarja, vsem ljudem, katera nas uči, da se odpovejmo brezbožnosti in posvetnim poželenjem ter trezno, pravično in pobožno živimo v sedanjem svetu.

Tit. 2, 11, 12.

Milost Jezusa Kristusa, ki je prišel na svet zveličat grešnike, se kaže:

I. V njegovih dejanjih, II. v njegovih besedah, III. v njegovem trpljenju.

I. V svojih dejanjih je kazal svojo milost na štiri načine.

1. Učlovečil se je za grešnike: »Resnična je ta beseda in vsekakor vredna, da se sprejme: da je Jezus Kristus prišel na svet rešit grešnike« (I. Tim. 1, 15).

2. Izkazoval je grešnikom posebno ljubezen: »Približevali so se pa k njemu vsi cestinarji in grešniki, da bi ga poslušali« (Luk. 1, 15).

3. Iz velikih grešnikov je napravil svetnike. Zgledi: sveti Matevž, sv. Magdalena, sv. Pavel.

4. Razne bolezni je radovoljno ozdravljaj, n. pr. goba-vega. »Vse je ozdravljaj« (Luk. 6, 19). »Na vsakega izmed njih položi roke in jih ozdravi« (Luk. 4, 40).

II. Četverni način milosti se kaže tudi v njegovem govorjenju.

1. Govoril je ljubeznivo z vsemi: »Vsi mu pričajo in se čudijo besedam milosti, ki so prihajale iz ust njegovih« (Luk. 4, 22).

2. Z grešniki je občeval prijazno, celo s prešestnico, z Magdaleno.

3. Še celó svojega izdajalca je ljubeznivo nagovoril: »Pri-jatelj, čemu si prišel?« (Mat. 26, 50.)

4. Molil je tudi za tiste, ki so ga križali: »Oče, odpusti jim! saj ne vedo, kaj delajo« (Luk. 23, 34).

III. Ravno tako v trpljenju.

1. Razbojnike, ki so ga prišli iskat, je nagovoril ljubeznivo:

»Jezus pa, ki je vedel vse, kaj nad njega pride, jim gre naproti in reče: Koga iščete?« (Jan. 18, 4.)

2. Trpljenja se ni branil: »Kakor ovca je peljan na morišče« (Iz. 53, 7).

3. Nad nikomer se ni jezil: »On psovan, ni psoval« (I. Petr. 2, 23).

4. S svojim zgledom je mnoge izmed tistih, ki so ga križali, posvetil, kakor n. pr. Longina, ki mu je prebodel s sulico desno stran, in je bil pozneje svetnik. V dejanju apostolov se pripoveduje, da je bilo na en dan krščenih 3000 duš, ki bi bile preje privolile v Kristusovo smrt.

Zatekajmo se torej radi h Kristusu, delivcu milosti!

Po D. Thomae Aqu. Serm. Dom. — B. K.

Nedelja pred razglasenjem Gospodovim.

Božja vsegavednost.

Vstani, vzemi Dete in njegovo mater,
in pojdi na izraelsko zemljo, zakaj
pomrli so, ki so Detetu po življenju
stregli. Mat. 2, 20.

Grozoviti kralj Herod je mislil, ko je zapovedal vse betlehemske fantiče, ki še niso bili čez dve leti stari, pomoriti, da so njegovi naklepi le njemu samemu znani, da bo novorojeni kralj judovski, čigar rojstvo ga je napolnilo s takim strahom, gotovo umorjen. Pri svojih nakanah pa je pozabil na drugega Kralja, ki je nad njim v nebesih, na vsegavednega, kateremu ni nič neznano, ki je vedel za trenutek, v katerem je sklenilo neobčutljivo srce Herodovo grozno dejanje, pomoriti toliko nedolžnih otrok, ki je pa tudi vedel za trenutek, v katerem bo kruto srce zadnjikrat bilo.

Zato je ta vsegavedni kralj po svojem angelu zapovedal sv. Jožefu božje Dete z begom v egiptovsko deželo rešiti, in o pravem času je zopet poslal svojega angela, ki je Jožefa vzdramil, rekoč: Vstani... Pod varstvom Najvišjega se je vrnila sveta družina v svojo domačijo ter prebivala v Nazaretu.

Ako bi se bil Herod pri svojih naklepih spominjal vsegavednega Boga, ako bi ne bil pozabil na vsevidno oko, ki je tudi vstanu uničiti vse človeške nakane, bi se gotovo ne bil spustil v tako grozovito dejanje in se ne bil z nedolžno krvjo omadeževan ločil s sveta.

Tako bi tudi mnogo grehov izostalo in mnogo dobrega bi se storilo, če bi ljudje v svoji lahkomišljenosti tako radi ne pozabili na božjo vsegavednost. Zato si hočemo danes to lastnost božjo v spomin poklicati ter jo spoznati od njene tolažilne pa tudi strašilne strani. Videli bomo, da je božja vsegavednost

1. vir tolažbe za pravične,
2. pa tudi vir grenkosti za grešnike.

Eno kakor drugo premišljevanje nam bo pospeševalo duhovno korist, nas bo spodbujalo k čednosti in odvrčalo od greha.

I. Da je pred Bogom vsa preteklost, sedanjost in prihodnost odkrita, ali da je Bog vsegaveden, tega nas uči razodenje božje. Kajti pagani, ki niso poznali pravega Boga, so imeli o tej lastnosti vsegavednosti le pičle, pomanjkljive ali celo napačne pojme. — Tako so stari Egipčani menili, da bog ni nič drugega, kakor le veliko svetovno oko, ki s svojo bistrostjo vse prešinja, vse opazuje in vse spoznava. Zato so predstavljali boga v podobi zlatega žezla, na čigar koncu se je videlo široko odprto oko. Z zlatim žezlom so hoteli zaznamovati božjo mogočnost in veličastvo, z odprtim očesom njegovo vsegavednost. Kar so malikovalci le slutili, to je Bog razodel izvoljenemu ljudstvu.

a) Če torej odpremo knjigo stare zaveze, najdemo na pre mnogih krajih opisano lastnost božje vsevednosti. Pri preroku Jeremiji (17, 10) beremo: »Jaz, Gospod, pregledujem srce, jaz povračujem vsakemu po njegovem dejanju.« Potrpežljivi Job se tolaži v svoji nedolžnosti ravno z mislijo na božjo vsegavednost. »Njegove oči namreč gledajo na pota ljudi, in vse njih stopinje ogledujejo« (Job. 34, 21). Ta misel, da Bog vse vidi in vé, je preganjanega Davida najbolj pomirila in potolažila; zato pravi: »Gospod, preiskuješ me in me poznaš, ti poznaš mojo sejo in moje vstajenje. Ti pregleduješ moje misli od daleč; mojo stezo in mojo vrv (t. j. moje počivališče) si preiskal; in vsa moja pota si previdel; zakaj ni je besede na mojem jeziku (da bi je ti ne vedel)« (ps. 138. 1—4).

b) Če je bila misel na božjo vsegavednost za Joba, za Davida tako vesela, kako tolažilna šele mora biti za kristjana, kateremu nauk Jezusov, sveta vera, podaje čisteje in popolneje razumevanje o njej in potrjuje njegovo zaupanje? — Ali ne daje kristjanu, ki hrepeni po čednosti, neizrekljivo tolažbo misel, da Bog, njegov stvarnik, oče, prijatelj, da on njegovo gorečo željo, njegovo prizadevanje pozna, kako bi rad izpolnjeval božjo sveto voljo? Če izpolnjevanje dolžnosti tirja dosti žrtev, če se v svoji slabosti vsak dan mora oboroževati za boj zoper greh, če se njegovi čednosti tudi neštevilne zapreke stavijo na pot, ga bo z novim pogumom navdala misel, da Bog njegovo slabost, pa tudi velikost njegovega boja pozna, da sliši njegove vzdihе, da mu je on kot pomočnik blizu.

Kadar svojemu bližnjemu skrivaj podeli dar, ali celó svojemu sovražniku stori dobroto, se natihoma usmili

vdov in sirot, ga razveseli misel, da je to, kar je iz dobrega namena brez vednosti drugih ljudi storil, vsevednemu sodniku, plačevalcu slehrne čednosti, natanko znano. In če se dobremu kristjanu tudi najbolj blaga prizadevanja ne posrečijo, vendar ne omaga v prepričanju, da ljudje samo na zunanje gledajo in videz presojujejo, Bog pa da pozna resno voljo ter vé, kako daleč segajo človeške misli. Dober kristjan misli in dela vselej zavoljo Boga, ne zavoljo ljudi, po Jezusovem povelju: »Kadar vbogajme daješ, naj ne vé tvoja levica, kaj dela desnica; da bo tvoja miloščina na skrivnem, in tvoj Oče, ki na skrivnem vidi, ti bo povrnil« (Mat. 6, 4).

Ako pravičnega ljudje nezvesto zapusté, ga prezirajo, ali mu podtikajo slabe namene in izprevrčajo v hudo, če ga nevoščljivost hudobnih ljudi rani in obrekovanje hoče zmago obhajati nad njegovo poštenostjo, ali ga ne pomirijo v njegovi bridkosti besede, ki mu jih Gospod govori, rekoč: »Jaz vem tvoja dela in tvojo vero in tvojo ljubezen in tvojo službo in tvojo potrpežljivost in tvoja poslednja dela, katerih je več ko prvih« (Apoc. 2, 19).

Če pomanjkanje in revščina pravičnega tare, kaj more njegovo omahujoče srce bolj potolažiti, kakor prepričanje, da Bog pozna njegov žalostni stan in da tisti, ki za ptice pod nebom in živali v brlogu skrbi, tudi nanj ne bo pozabil? Zato nas Kristus sam spodbuja k zaupanju, rekoč: »Niti en vrabec ne pade na zemljo brez vednosti vašega Očeta. Vaši lasje na glavi so vsi razštetí. Nikar se tedaj ne bojte; boljši ko veliko vrabcev ste vi« (Mat. 10, 29—31).

In v trpljenju, na bolniški postelji, kaj more kristjana bolj razvedriti in pomiriti, kakor misel na vsevednost božjo? Ako se ozira na prihodnost ter se boji zase in za svoje, misel na Vsevednega ga pokrepča, da se še prisrčneje s ponižno prošnjo zateče k njemu.

In zgodba današnjega evangelija, ali nam jasno ne izpričuje, da Bog vsegavedni čuje nad pravičnimi? On sicer pripusti, da trpijo bolezen, nesrečo, krivico, preganjanje, ali ne dopusti, da bi omagali, ob pravem času jih reši ter povelíča. Sv. družino vidimo veliko trpeti po nedolžnem, vidimo jo daljno pot storiti na Egiptovsko, vidimo jo živeti med tujimi ljudmi — a ne vidimo je omagovati, ampak trdno zaupanje staviti na Boga, ki bo osramotil vse hudobne naklepe. In tako vidimo sv. družino potolaženo hiteti zopet v ljubo domačijo, ker so sovražniki, ki so otroku po življenju stregli, že pomrli.

Tako je za pravičnega sploh misel na božjo vsegavednost vir mnogoteretolažbe; ona ga pokrepčuje in spodbuja vedno v pričujočnosti božji hoditi ter dobro delati na skrivnem, če ga tudi ljudje prezirajo, in voljno trpeti, saj ima to zavest, da je Bog vsevedni njegova priča.

Kakor je pa ta lastnost božja tolažilna za pravičnega, tako strašilna je za grešnika. Ako se tudi izkuša znebiti te misli, vendar je ona bič, ki ga zmeraj tepe, koderkoli hodi.

II. Dokler človek v svetem strahu pred Bogom hodi, je misel, da Bog ve njegove najskrivnejše misli, zanj vesela.

Kakor hitro se pa od Boga oddalji, je ta misel zanj neznošna in težka; zato bi se je pa rad znebil, rad pozabil Boga, rad bi se pregovoril, kakor da ni Boga, da bi se mu razen ljudi ne bilo treba bati ostrega sodnika. Tako se sili brezbožnež samega sebe pregovoriti, a glas vesti mu podere to slepotijo. Zakaj ako bi rekel — pravi David —: »Morda me bo tema pokrila... tudi noč bi bila luč okrog mene. Ker teme ni pred Bogom; temna noč je svetla kakor dan; tema je njemu kakor luč« (Ps. 138, 11, 12). V kako veliki zmoti je torej grešnik, ki hoče pred Bogom kaj zakriti! Ali ni Bog srce vsakega človeka ustvaril in on bi ne vedel, kaj se godi v njem? O, Bog pozna misel, ko nastane, željo, ko se rodi, on pozna tudi najskrivnejše naklepe, če bi tudi usta bila bolj molčeča kakor grob, Bog jih pozna in sodi. Dogodki raznih narodov kakor usode posameznih ljudi potrjujejo to resnico.

Ni je hudobije, katere bi Vsegavedni ne razkril po svoji modrosti, in če bi tudi tukaj ostala skrita, pride dan, ko se bo razodela. In kolikrat je navidezen slučaj, ali so zamotane okoliščine najskrivnejša zločinstva prinesle na dan? Mrtva narava se je že uprla zoper hudodelnika ter je pokazala njegove stopinje, zrak ga je zatožil, mrtvi so izdali, kar se je godilo v črni noči. Kakor morje meče mrtva trupla na suhi breg, tako prinese morje preteklosti zločine zopet na dan, ki so bili že zdavnaj pozabljeni. In tako se vedno potrjuje star pregovor: Nič ni tako skrito — da bi ne bilo kdaj očit.

Ako pri vsem tem brezbožnež brezskrbno greši, pride odtod, ker v tistih trenutkih na Vsegavednega pozabi ali si vsaj prizadeva pozabiti. Zastonj se izgovarja, kakor se bere v sv. pismu (Sirah 23, 25...) ter pravi: »Kdo me vidi? Tema me obdaja in stene me zakrivajo, in nihče za menoj ne pogleduje, koga bi se bal? Najvišji se mojih pregreh ne bo spominjal. Pa ne premisli, da njegovo oko vse vidi...«, tudi ne spozna, da so Gospodove oči veliko svetlejše kakor solnce, da ogledujejo vsa človeška pota in globočino brezdna, in da gledajo ljudem v srca v najskrivnejše kote«. — Dokler še človeka spreletava misel na vsegavednega Boga, tako dolgo še zmeraj traja boj med doprinašanjem in opuščanjem hudobnega dejanja.

Zakaj se trese tatu roka, ko se plazi v temi, zakaj se mu šibi noga, zakaj mu tolče srce, če listje zašumlja ali vetrič potegne? — Notranji glas mu pravi: če te tudi zakriva tema, On ve za tvoje početje. — Zakaj se trese beseda krivemu pri čevalcu na jeziku, zakaj je roka kakor odrevenela, ko se

prvič vzdigne h krivi prisegi, zakaj obledi obraz, ko je izgovoril ime Vsegavednega? — Notranji glas mu pravi, da četudi ljudje ne vedo, kaj se godi v njegovem notranjem, božje oko vse to vidi in neresnico tega, kar on kot resnico potrjuje, bere v njegovi duši. — Zakaj trepeče morilec, ki kuha maščevanje nad svojim sovražnikom, vendar le sam pred seboj? Zdi se mu, da se je ves svet zoper njega zarotil, vse preti izdati njegov zločin, vse ga obsoja, ko misli na hudodelstvo. — Notranji glas mu pravi: Sodnik živi nad teboj, vsegavedna priča tvojega hudobnega naklepa, tvoja skrivnost se ne bo vlegla s teboj v grob. — Zakaj se trese nedolžnost v rokah zvitega zapeljivca, zakaj rdečica obdaja obraz, akoravno je tema? — Notranji glas pravi: Da pred Bogom ni teme, da je vse jasno kot beli dan. — Odkod pride to, da hinavca vedni nepokoj tare, da zmeraj črv gloje na njegovem srcu, da pri vsej svoji zunanji vednosti vendarle ne more uživati tistega veselja, katero pravični uživa? Notranji glas ga obsodi, da se pred Vsegavednim ne more hliniti, kakor pred ljudmi, ki sodijo le po zunanosti. Gospod pa preiskuje srca in daje vsakemu po njegovih delih.

Skratka, hudobnemu je misel na božjo vsegavednost morje grenkosti, bič, ki ga zmeraj tepe. Četudi v svoji slepoti in trdovratnosti govori: »Grešil sem, in kaj žalega se mi je zgodilo?« (Sir. 5, 4.), njegova samosvest ga sramoti, kajti misel na vsegavednost božjo more za nekaj mesecev ali let zadušiti, a popolnoma se je znebiti ne more nikdar.

Kako čudno je pač človeško življenje! Kar podeli pravičnemu najslajšo tolažbo, čisto veselje in pravi pokoj, misel namreč, da Bog pozna njegovo srce; ta misel je za hudobneža studenec bridkosti, strahu in nepokoja. Kdo bi zavidal grešnika za mučilno uživanje pregrehe, kdo si ne bo rajši prizadeval za čednost in v srčni čistosti hodil pred božjim obličjem? Zato, predragi v Kristusu, naj nam bo misel na vsegavednost božjo bramba zoper greh tudi takrat, če nas obdaja temna noč, če noben človek ne opazuje naših korakov, če nobeno oko ne vidi v naše srce; ta misel naj bo mogočna spodbuda k dobremu, sladka tolažba v trpljenju in bridkosti, s katerimi nas obiskuje Najvišji.

Potem se nam bo vse, kakor pri Jožefu in Mariji, obrnilo na dobro. Če se popolnoma prepustimo božji previdnosti v vodstvo, se bo tudi nam razlegal klic: Vstani, vzemi svojo dušo in pojdi v izraelsko zemljo, kajti vsi nasprotniki, ki so duši po življenju stregli, so pomrli, so premagani, prejmi zdaj plačilo v nebeški domovini. Amen.

Anton Žlogar.

Razglašenje Gospodovo.

Zgled treh Modrih.

In padli so predenj ter ga molili.
In odpri so svoje zaklade in mu darovali zlata, kadila in mire.

Mat. 2, 11.

Sv. Avguštin je v proslavo današnjega praznika nekoč izpregovoril te-le besede: »Da bi Rojenega od prečiste Device molili, prišli so modri z Jutrovega. Ta dan praznujemo danes; temu slovesnemu dnevu treba izpregovoriti primerno besedo. Onim je tisti dan napočil prvič, nam se je vrnil z obletno slovesnostjo. Oni so bili prvenci izmed paganov, mi smo bili ljudstvo pagansko. Nam je to sporočil jezik apostolov, onim pa zvezda kot jezik nebeški.«

Ljubi kristjani! Tudi mi smo bili v svojih prednikih iz malikovalstva sprejeti v sv. katoliško in apostolsko Cerkev, zato je današnji praznik tudi naš praznik. Zvezda treh Modrih, kraljev imenovanih, je tudi naša zvezda. Zvezda treh Modrih ostane nepozabno znamenje božje ljubezni, ki se enako razliva nad vse, nikogar ne prezre in še danes deli svoje milosti. Današnji praznik razglašenja Gospodovega bo pa tudi naš praznik posebno tedaj, ako bomo po svojih razmerah posnemali prelepi zgled svetih treh Modrih. Kako to, poslušajte!

I. Pokorščina božji volji, naznanjeni po čudoviti zvezdi, pripeljala je tri Modre po dolgi poti v Betlehem. Kako so se pa ondaj obnašali proti novorojenemu nebeškemu Kralju, pove nam današnji evangelij.

a) »In stopili so v hišo in našli so Dete z Marijo, njegovo Materjo, in padli so predenj ter ga molili.«

1. Sv. trije kralji so torej padli pred božje Dete v znamenje svojega najglobočjega notranjega in zunanjega počestčenja in občudovanja. Kakor so se upognili s telesom, tako so se tudi v duhu; priznali so Jezusa svojega Kralja, sebe pa prah.

2. In molili so Kralja Judov in vsega človeštva. »Ali bi ga bili molili,« vpraša sv. Avguštin, »ako bi ga ne bili spoznali tudi Kralja večnosti?« Vera treh Modrih je bila velika in močna, ko jih je Bog nagnil po zvezdi, naj gredo na daljino pot, popustivši vse domače, še večja in močnejša je bila, ko jim je zvezda izginila, najmočnejša je bila, ko so prišli v Betlehem k ubogi Materi in slabotnemu Detetu. Pa treh Modrih ne zbežajo ne ubožno stanovišče ne vsa druga siromaščina sv. Družine. »Nebeškega Kralja so iskali, in četudi niso zaznali zunanjega kraljevega blišča, zadovoljili so se s spričevanjem

čudne zvezde, veselili so se v uboštvu gledati tistega otroka, čegar veličastvo je razodel njihovemu srcu duh božji,« pravi sv. Janez Zlat.

b) »In odprli so svoje zaklade in mu darovali zlata, kadila in mire,« piše nadalje sv. evangelist Matevž.

1. **Zlato** velja po splošnem mnenju in naziranju kot najbolj primerno darilo kraljem. Zlato, znamenje vere in zvestobe, gre Jezusu-Kralju.

2. **Kadilo**, znamenje molitve, velja detetu Jezusu-Bogu in večnemu duhovniku. Kadilo so v starih časih vedno zažigali zlasti za daritve, daritev pa gre le Bogu; darovano Jezusu spominja na besede modrega Siraka: »Izmed vseh živih je njega izvolil, da naj bi Bogu daroval daritev, kadilo in prijeten duh v spomin za spravo svojega ljudstva.«

3. **Mira** pristoja Jezusu-Odrešeniku. Grenko, kakor okus mire, je njegovo ponižanje, grenak je grešni dolg, katerega je Kralj Judov kot sin prečiste Device prevzel nase. Kakor lepo dišeča mira se je razprostiral duh svetosti v življenju Zveličarjevem, dokler ni v odrešilni smrti na križu postal popoln in prijetno sprejemljiv dar pred nebeškim Očetom. Mira, znamenje nestróhljivosti, zaznamuje tudi častitljivo vstajenje in večno življenje v Gospodu. Jezus Nazareški, Kralj Judov, umrje, pa le, da bi premagal smrt in trohno.

II. Ko smo si tako ogledali z g l e d treh Modrih ter videli, kaj so storili in darovali Jezusu v Betlehemu, vprašajmo se, kaj naj storimo Jezusu mi?

1. Kakor so sv. trije kralji padli na kolena pred ubogim Detetom, ker so v luči sv. vere spoznali v njem pravega Sina božjega, tako spoznamo mi katoličani z očmi sv. vere v neznatni podobi posvečenega kruha edinorojenega Sina božjega, pademo pred njim na svoja kolena in molimo ter pojemo: »Tantum ergo sacramentum veneremur cernui!« Tako velik zakrament počastimo globoko sklonjeni! S temi besedami pozivlje sv. Cerkev vse svoje vernike, naj kleče in upognjeni s telesom in v duhu molijo ter časte Jezusa v Najsvetejšem zakramentu ob blagoslovu s sv. Rešnjim Telesom. Podobno nas vabi tudi z besedami psalmistovimi: »Pridite, molimo in padimo na tla in jokajmo pred Gospodom, ki nas je ustvaril. Zakaj on je Gospod, naš Bog; in mi smo ljudstvo njegove paše in ovce njegove roke« (Ps. 94, 6, 7).

2. Že Izraelcem je rekel Bog: »Ne prikaži se prazen mojemu obličju« (II. Moz. 23, 15). Zato tudi mi darujmo Jezusu v Najsvetejšem zakramentu! In kaj? Tri svoje dušne zmožnosti: pamet, voljo, spomin. Obujajmo v njegovo čast tri božje čednosti: vero, upanje, ljubezen. Darujmo mu troje vrste dobrih del: molitev, post, miloščino.

Sv. Frančišek Serafinski je daroval zlato pokorščine, dragoceno uboštvu in prijetno čistost, da je mogel reči: »Jaz

sem te tri svoje darove prinesel v dar Najvišjemu tako popolno, da mi moja vest nič ne očita.«

Ljubi kristjani! Da se bolj ravnamo po zgledu sv. treh kraljev, darujmo Jezusu zlasti zlato božje ljubezni, kadilo pobožne molitve, miro zatajevanja samega sebe. Srce naše bodi ognjišče nadnaravne ljubezni, oltar molitve in zatiranje hudih strasti.

a) Darujmo Jezusu zlato božje ljubezni. Sveto pismo nam kaže ljubezen pod podobo čistega zlata, katero je očiščeno po ognju. »Svetujem ti kupiti od mene v ognju izkušenega zlata, da obogatiš« (Raz. 3, 17). Ljubezen si moramo od Jezusa kupiti, da mu jo potem damo nazaj kot svoj dar. Pa kako? Z ljubeznijo samo. Kdor ljubi Boga, uči se pri tem Boga vedno bolj ljubiti. Kdor krščansko ljubi bližnjega, uči se pri tem tudi Boga ljubiti, ker bližnjega ljubi zavoljo Boga.

Božja ljubezen je zares zlata čednost, najzlahotnejša med vsemi in se vsled svoje očiščujoče moči ne more nikoli strinjati z umazanostjo smrtnega greha. Vprašajmo v tem oziru svoje srce, svoj jezik, pogledjmo v svoje življenje!

Vprašajmo svoje srce! Kdo Boga res ljubi, rad misli nanj, rad obuja dejanje ljubezni, rekoč n. pr.: »Moj Bog, jaz te ljubim iz vsega svojega srca!« »O Jezus, vse iz ljubezni do tebe!« Vprašaj svoj jezik! Kdor Boga zares ljubi, ne bo govoril nobenih laži, nobenih besedi zoper bližnjega čast in nobena nespodobna beseda ne bo prišla iz njegovih ust. Pogledjmo v svoje življenje! Ogenj se ne da skriti; ako je ogenj božje ljubezni v srcu, razodeva se v dobrih delih, v pobožnosti, v pogostnem prejetanju sv. obhajila, v dejanjski ljubezni do bližnjega.

b) Darujmo Jezusu kadilo molitve! Kadilo je znamenje molitve, zlasti častivne molitve. »Moja molitev pridi kot kadilo pred tvoje obličje« (Ps. 140, 2). Kadilo razširja prijeten duh, pa le tako, da se samo sebe pozabi, da bi se takorekoč uporabljal pred Bogom, se pravi Bogu kadilo prinesiti v dar. Kakor darilo s svojim prijetnim duhom takorekoč svoje notranje, dejal bi, svojo dušo, izdiha, tako je ponižna, skesana molitev tudi izdih notranjih in najplemenitejših čuvstev. Na žrjavici se razvijajoči dim ne znači samo molitve, ampak tudi sad molitve. Molitev puhti kvišku, božje usmiljenje pa rosi iz nebes na zemljo.

Lepa, stara krščanska navada je, kaditi s kadilom doma po hišah pred božičnimi prazniki. Tako domačo hišo gospodar ali gospodinja nekako posveti v cerkev ter s skupno molitvijo prosi blagoslova božjega nad ljudi in živino, na življenje in premoženje. Zato pa glejte, da svojih bivališč, kjer uživate veselje in žalost in boste verjetno tudi umrli, da svojih hiš, pravim, ne oskrunite z grešnim življenjem. Gospodarji, gospodinje, očetje, matere, čujte nad svojimi domačimi, da ne bodo predpustom in nikoli z zapeljivim plesom, z nečistostjo, s pijan-

čevanjem in s ponočevanje, z ostudno kletvino, s poškodovanjem bližnjega odganjali božjega blagoslova od vaših domov.

c) Slednjič darujmo Bogu tudi m i r e. Čednost z a t a j e - v a n j a, mrtvega samega sebe je za dušo isto, kar je za truplo mira, da ne strohni. Ta čednost varuje dušo gnilobe greha in stori naše »telo v živ, svet in Bogu dopadljiv dar« (Rim. 12, 1). Zato nas opominja apostol: »Mrtvite svoje zemeljske ude!« (Kol. 3, 5.) »Nismo dolžniki mesa, da bi po mesu živeli. Zakaj ako boste živeli po mesu, boste umrli; ako pa boste dela mesa zamorjevali z duhom, boste živeli« (Rim. 8, 12, 13).

Zato, predragi v Gospodu, nam je treba več duha požrtvovalnosti, več stanovitne gorečnosti za Boga in za svoje zveličanje. Učimo se ga od treh Modrih, učimo se ga iz zgodovine sv. katoliške Cerkve.

Pomislimo, koliko so v teku devetnat stoletij darovali Bogu katoliški verniki že z l a t a, to je posvetnega imetja, ko so sezidali toliko veličastnih cerkva v čast troedinemu Bogu in njegovim svetnikom; ko so postavili vanje toliko prelepih oltarjev s središčem božje hišice, shrambe samega Sinu božjega. Koliko so v teku dolgih stoletij darovali pravega zlata za svete posode, da se more sv. maša dostojno opravljati in Najsvetejši zakrament primerno shraniti! Koliko so napravili pobožnih ustanov, koliko dobrodelnih zavodov, bolnic, sirotišnic, koliko krščanskih šol — in te so bile prve — koliko so podpirali misijone, da bi se sv. vera mogla vedno dalje širiti, četudi ob nevarnosti človeškega življenja. Naj ta dobrotljivost in darežljivost ostane!

Priložnost, svojo misijonsko dolžnost izpolniti, daje prav ugodno tudi današnji praznik, ko je po višji cerkveni oblasti ukazana zbirka za afrikanse misijone. Sv. Gregorij je rekel: »Kjer je ljubezen, tam se stori veliko.« In zares mnogo darov prihaja iz Evrope v Afriko za zamorce po katoliški družbi sv. Petra Klaverja, po družbi Jezusovega detinstva v Azijo, po Apostolstvu sv. Cirila in Metoda med vzhodne Slované. Več o tem morete brati v misijonskih poročilih, ki jih izdajajo mesečno ali koncem leta te in podobne misijonske družbe, oziroma bratovščine. Tudi družba sv. Mohorja podaja vedno več misijonskih poročil.

Pomislimo dalje, koliko so katoliški kristjani d a r o v a l i Bogu že tudi k a d i l a. Poglejte razna bogoslužna opravila po katoliških cerkvah, prelepe obrede, s katerimi je obdala sveta Cerkev daritev sv. maše in delitev sv. zakramentov. Zamislite se v naše veličastne praznike, v javno, skupno čiščenje Najsvetejšega, pogledjte sijajne procesije, spomnite se toliko molitev za izpreobrnjenje nevernikov in krivovercev!

Med temi darovi ni izostala tudi m i r a premagovanja in zatajevanja samega sebe. Ali naj vam pokažem na nepregledno vrsto svetih mučencev od prvih krščanskih časov do sedanjih

dni, ko tudi še po nekaterih krajih krvavo preganjajo zavedne katoličane? Ali naj vam predstavim nepreštete vrste sv. spoznavalcev od starih puščavnikov do raznoterih samostanskih prebivalcev obojega spola, ki so se zavoljo Boga odrekli mamljivemu svetu ter v spokornem, čistem življenju in z občudovanja vrednimi deli krščanske ljubezni dajejo najlepše zgledе.

Sklenimo z besedami papeža Leona II.: »Kakor so trije Modri od svojih zakladov poklonili Gospodu pomenljive darove, tako tudi mi iz svojih src ponudimo, kar je Boga vredno!«
Amen. Val. Bernik.

Prva nedelja po razglašenju Gospodovem.

Sv. maša — vir vseh milosti.

XVI. Sv. maša — prosilna daritev.

Globoko pod zemsko plastjo leže zakrite zlahtne rude, zlato, biseri. Nad njimi pa se kopičijo visoke gore kot čuvarice teh bogatih zakladov. Toda človek, nezadovoljen z bogastvom, ki ga mu nudi zemsko površje, premaša s svojim umom in delom svojih rok vse ovire, prodré v globino zemlje ter spravlja na dan dragocene zaklade.

Poglejte, predragi kristjani, tak dragocen rudnik je oltar, prava gora božja, ki ima v svojem osrčju skrite neprecenljive zaklade božje modrosti in milosti ter vsakovrstnih dobrot za dušo in telo. Samo kopati moramo, da odkrijemo ta bogastva ter si jih prisvojimo. To bogato zakladnico nam je dal na razpolago naš mili Zveličar pri zadnji večerji.

Sv. Cerkev uči: sv. maša je mogočna in uspešna prosilna daritev, po kateri nam dobri Bog naklanja vse mogoče dušne in telesne dobrote. Premislimo danes: 1. Sveta maša je mogočna prosilna daritev. 2. Kaj dosežemo p njej. 3. Kaj je vzrok, da ne dosežemo vselej, za kar prosimo.

I. Ako si želiš izprositi kakšno posebno milost od visokostoječe osebe, si poiščeš priprošnjika, ki ima do dotične osebe velik vpliv.

Mi smo v vednih potrebah ter kličemo k Bogu za pomoč. Je-li pa pri večnem Očetu kdo vplivnejši kakor njegov edini Sin, »ki vedno živi, da prosi za nas?« (Hebr.)

Prerok Amos je zrl v skrivnostni prikazni Gospoda,

¹ I.—XV. govor o sv. maši gl. v »Duh. Pastirju« l. 1913.

stoječega na oltarju. Zakaj pač stoječega, in ne sedečega na vzvišenem prestolu? Sedi navadno sodnik, pripomni sv. Gregor, stoji pa zagovornik. In tak vsemogočen zagovornik na oltarju je Jezus Kristus ob času, ko počiva na njem kot skrivnostno darovano Jagnje; takrat premore njegova prošnja vse; njegov vsemogočni klic nagne Srce nebeškega Očeta, da razliva na nas neizmerno bogastvo svojih milosti in dobrot. Saj je pa to tudi že samoposebi umevno!

Ni-li ta priprošnjik ves čist, pravo ogledalo brez madeža, svetost sama, pred katerim zakrivajo nebeški duhovi svoje obličje, pojoč svoj neprestani: svet, svet, svet? Ni-li on on ljubljenec nebeškega Očeta, ki ga je rodil od vekomaj, preden je ustvaril zvezdo-jutranjico? Z ljubečim očesom zre nanj: »Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadenje!«

Kako p o n i ž n o pa tudi prosi ta zagovornik! On ne prihaja v krasni opravi ter s ponosnim vedenjem, ampak kot ubog prošnik. Slek el je žarno obleko svojega veličanstva, odložil je krono, iz rok je dal žezlo, nadel si revno oblačilce — podobno kruha. Ni-li vsak berač bolje oblečen? Ni-li vsaka poljska cvetka lepša? Tak stopi pred Očeta ter ga prosi. Ako torej prema ga molitev ponižnega oblake, kako ne bi prodr la molitev tako ponižanega božjega Sinu tja do globin Očetovega Srca? Toda ta prošnja ni le besedna prošnja. Glasnejše še prosijo njegove rane, ki žare na njegovem poveličanem telesu. Te rane kaže nebeškemu Očetu. Klic teh sv. ran je vsemogočen. Cezarja, ki je ponesel slavo rimske države tja do skrajnih mej zemlje, so sovražniki zatožili. Toda zatoženec razgali pred senatom svoje prsi, razorane od ran, ki jih je prejel v bojih za domovino. Pogled na te brazgotine je čudovito vplival na senatorje. Pri sv. maši pa Kristus celo obnavlja svoje trpljenje in smrt; njegove rane začno zopet krvaveti. Vsaka rana, vsaka kapljica nanovo prelite krvi kliče glasno: »Oče usliši!« In klic te krvi je mogočnejši kot klic krvi nedolžnega Abela.

Bog je takorekoč primoran, da usliši naše prošnje, ki jih polagamo na oltar. Sicer se bližamo oltarju zares kot ubogi, nevredni grešniki, toda mi se ne bližamo s praznimi rokami. Najdragocenejši dar mu prinesemo: najsvetejši Zakrament. Naša vera zre nanj, naše upanje zahrepeni po njem, naše molitve ga poneso pred nebeški prestol, ž njim pa kipe tja tudi naše želje in prošnje.

Sv. Bonaventura piše lepo: Ako ujamejo kneza, ga ne izpuste poprej, dokler ga ne odkupijo z veliko vsoto. Jezus Kristus, najplemenitejši knez, ljubljeni Sin najbogatejšega Kralja, je ob času sv. maše takorekoč naš jetnik. Mašnik ga dvigne na oltarju, ga pokaže ljudstvu, kakor bi hotel reči: »Poglejte taistega, katerega svet ne more obseči; naš jetnik je; ne izpu-

stimo ga, dokler ne prejmemo, kar želimo. Sv. Frančišek Sal. pravi: »Molitev, ki jo opravimo združeno s sv. mašo, ima nepopisno moč. Duša se povzpne po njej do popolnosti nebeških milosti. Tako srečna je, da se kakor nevesta v visoki pesmi nasloni na ženina, ki jo v taki meri napolni z vonji in dušnimi tolažbami, da kipi proti nebu kakor dim dišav in dragih vonjav...!« Jutranja zarja je žarila na nebu. Očak Jakob je sameval ob Jordanu. Pride k njemu Bog sam v podobi moža; in glej, mož se je boril z njim, dokler ni zažarela jutranja zarja. (I. Moz.) Videč pa, da ga ne more zmagati, je izpregovoril: »Pusti me, kajti jutranja zarja vstaja!« Jakob pa je odgovoril: »Ne izpustim te, dokler me ne blagosloviš.«

Jutranja ura sv. maše je zlata ura. Takrat se moleč borimo z Bogom. Uslišati nas mora. Rečemo mu samozavestno: Ne izpustimo te, preden nas ne blagosloviš.

O sv. maši velja še posebno beseda božjega Zveličarja: »Karkoli boste prosili Očeta v mojem imenu, vam bo podelil!«

II. Mogočna prošnja daritev je torej sveta maša. Saj si po njej moremo nakloniti vse mogoče dobrote, in to v vseh potrebah in okoliščinah. Mili naš Zveličar ima pač še bolj velikodušno Srce kot kralj Salomon, o katerem piše sv. pismo: Salomon ima tako prostorno srce kakor pesek ob morskem pobrežju. (3. kralj.) Zato pa na oltarju za časa sv. maše posluša željno naše prošnje ter jih polaga kot srednik pred večni prestol milosti. Od tam pa rosi potem na nas v bogati meri dušne in telesne, časne in večne dobrote. Časne nas bolj bodejo v oči, — dušne so pa mnogo dragocenejše. Saj je tudi nebrušen dragulj, četudi na zunaj nima lepote, več vreden kot kup blestečih steklenih koral.

Katere milosti in dobrote pa posebno prosimo pri najsv. daritvi? Preudarimo!

Zdravje, kajne, je največja zemeljska dobrota. Ni-li pa naše zdravje v božjih rokah? Toda, ako še tako pazite na zdravo hrano, dobro stanovanje in toplo obleko, vam vendar vsa vaša skrb nič ne pomaga, ako vas ne blagoslavlja Bog; zato pravi prerok Hagej (1): »Vi jeste, pa se ne nasitite; vi pijete, pa nimate nič od tega; oblačite se, pa se ne ogrejete.« Kje pa iščite blagoslova božjega, da si ohranite ljubo zdravje? Po sv. maši vam pošilja ljubi Bog svojega Sina, da vam utrjuje zdravje.

Ako vas obišče bolezen, kaj premorejo zdravniki in vsa mogoča zdravila, ako ne pomaga Bog? V knjigi modrosti (16.) stoji zapisano: »Niti zelišče, niti obliž ne dajeta zdravja, ampak tvoja beseda, o Gospod, ki ozdravlja vse.«

Pobožna mati je imela pridnega, a zelo bolnega sinčka; ves život je bil pokrit s turi; zdravniki so nad njim že obupali. Ker zaradi bolečin ni mogel iti v cerkev, je mater milo poprosil,

naj ga ponese v cerkev. Mati je to storila. Deček je ob času svete maše hipoma ozdravel. Postal je svetnik: sv. Jožef Kupertinski.

Mati, ako imaš bolnega sina; žena, ako imaš bolnega moža; ti otrok, ki žaluješ ob bolniški postelji dragih roditeljev: vsi polagajte svoje prošnje na oltar. Tja pošilja Bog svojega Sina, da bolnike ozdravlja in blagoslavlja, kakor je to delal, ko je še hodil po zemlji. Njegova moč ni prikrajšana.

Sv. maša blagoslavlja vaše delo. Pisano stoji: »Ako Gospod ne zida hiše, se trudijo zastonj zidarji.« Zastonj delaš in se pehaš, zastonj se potiš; ne pomaža ti nobena spretnost in ne moč — brez pomoči od zgoraj.

Kako srečen je bil Edvard, kralj angleški! Nekoč med sv. mašo je vzrl v hostiji Odrešenika, kako je dvignil roko ter ga blagoslovil. Toda Odrešenik tudi tebe blagoslavlja, četudi ga s telesnimi očmi ne vidiš. Izreden blagoslov božji si je naklonil po sv. maši kmetski posel sv. Izidor; njegov gospodar je videl, kako sta namesto sv. Izidorja orala dva angela. Bogatega blagoslova si je izprosil po sv. maši vojskovodja Tilly, ki je bil pri sv. maši vsak dan, celo sredi bojnega hrupa: Zmagal je v več kot 100 bitkah.

Sv. maša prinaša blagoslov v gospodarstvo. Podoben je ta blagoslov močnati omari vdove iz Sarepte, ki se ni nikdar izpraznila ter njenemu oljnatemu vrču, ki je bil vedno poln. Kaj vse naredi blagoslov božji, ako blagoslavlja Jezus vaše hiše!

Sv. maša prinaša srečo v družine. V čem pa obstoji družinska sreča? Pač ne v bogastvu, tudi ne v imenitnem stanu, pa tudi ne v zdravju! Srečo daje družinam le sv. mir, ki kraljuje nad hišo, ter vez ljubezni, ki oklepa moža in ženo, brate in sestre, starše in otroke. Kako lahko se ta nebeški mir razruši po hudobnih jezikih, po nesrečnem zakonu ali brezvestnem zapeljivcu. V sv. maši vam pošilja Bog svojega Sina, da obdaruje vaše hiše z božjim, tako dragocenim mirom.

Toda še dragocenejše dušne dobrote nam naklanja sveta maša! — Obvaruje nas smrtnega greha! Za kristjana je ne poznam večje nesreče, kakor če pride v smrtni greh; zanj je to mnogo hujše, kakor če n. pr. kralj izgubi krono, kraljestvo ter ga zapro v ječo. Žalibog se posreči dan za dnem satanu, da peha otroke božje raz vzvišeni nebeški prestol, jim ropa nebeško kraljestvo, jih vklepa z železnimi grešnimi verigami ter jih vodi naokrog kot svoje sužnje. Ali poznate sredstvo, ki vas more obvarovati strašne nesreče smrtnega greha?

Kaj je odvracalo morilnega angela, ki je pomoril vse egipčanske prvorojence, prača izraelskih hiš pa ni prestopil? Kri velikonočnega Jagnjeta, ki se je rdečila na podbojih durí. Odkod pa je imela ta kri toliko moč? Iz sv. krvi Jezusove, katere

predpodoba je bila. V sv. maši pa se pretaka prava Jezusova kri ter škropi duše navzočih; peklenški morilni angel — satan — si ne bo upal napasti kristjana, čigar duša je bila zjutraj še poškropljena in okrepčana s krvjo pravega velikonočnega Jagnjeta.

Druga, posebna milost sv. maše je, da pravični ne ostane le v milosti božji, ampak da raste v čednostih in svetosti od dne do dne. »Kako bi mogli dvomiti,« pravi sv. Leonard Portomavriški, »da vam bo Bog z ozirom na dragoceno kri svojega Sina, ki mu jo pri sv. maši darujemo, podaril vse čednosti in vse popolnosti, ki so potrebne, da postanete svetniki, da, celo veliki svetniki v nebesih?« Zato je zares obžalovanja vredno, da ljudje pri sv. maši tako redko prosijo takih dragocenih dobrot, ki so zares velike, obogate naše duše ter jih osreče za vso večnost. Zato pomiluje zgoraj omenjeni sv. mož nerazumljivo slepoto kristjanov, ker prosijo pri sv. daritvi navadno le časnih reči, takole: »Ali ne boste izpregledali? Zakaj ne prosite velikih milosti? Ako vam dopade moj nasvet, prosite pri sv. maši Boga, da iz vas napravi velike svetnike!« Tako je storil sv. Fidelis Sigmaringški, kapucin, ki je dan za dnem prosil, da bi dosegel mučeniško krono; dosegel jo je. Sv. Peter, mučenik-dominikanec, je vselej pri povzdigovanju sv. krvi molil: »Daj, o Gospod, da umrjem zate, kakor si ti umrl zame!« Prošnja njegova je bila uslišana.

Ker pa prava svetost zahteva mnogo poguma in samozatajevanja — saj je pot pravičnega navadno trda in trnjeva — zato si izprosi pri sveti maši, da bi mogel svoje križe in težave voljno in vdano nositi za Kristusa; uslišan boš gotovo; saj tudi vdanost prihaja neposredno iz križa in ran Jezusovih na oltarju. Izprosi si prav goreče ljubenzi božje, ki ti bo vse križe celo omilila in dragocene storila.

Največja dobrota pa, ki si jo moreš izprosi pri sv. maši, je »velika milost stanovitnosti do konca« (Trid. zbor). »Saj pravični, ki rad zahaja k sv. maši, ve, da bo ostal na poti pravice,« pravi sv. Gregor Vel. To milost si je izprosil spokorjeni desni razbojnik ob križu Jezusovem; isto milost boš dosegel raz oltar, ki je za nas druga Kalvarija. Da, dragocena smrt pravičnega je najslajši dar sv. maše! Navedem vam le obljubo, ki jo je dal božji Zveličar sv. Mehtildi; to pa ne samo njej, ampak vsem, ki radi hodijo k sv. maši. Dejal je takole: »Rečem ti, da bom vsakemu, ki rad hodi k sv. maši ter je pri njej pobožno navzoč, poslal ob njegovi smrti toliko svetnikov v pomoč, kolikor sv. maš se je pobožno udeležil.« Meniš li, da ne bo tvoja smrt srečna, ako te bo takrat varovalo toliko božjih prijateljev? Kako boš takrat blagroval vsako sv. mašo, pri kateri si bil navzoč; blagroval dan in uro,

v katerih si se okoriščeval z najsv. daritvijo! Ceni zato nadvse sv. mašo, pa boš gotovo dosegel svoj večni cilj!

III. Toda kakšni so vzroki, da vselej ne dosežemo, česar prosimo pri sv. maši? Naj navedem le štiri take vzroke. Morda bi nam bila zaprošena reč v kvar. Kako smo ljudje marsikdaj kratkovidni, da, naravnost slepi! Želimo si in prosimo stvari, ki so nam naravnost škodljive. Ako bi nas potem Bog v takih slučajih uslišal, bi bilo to za nas najhujša kazen. Tega pa Bog kot dober Oče noče storiti, kajti »kje je oče, ki bi dal sinu kamen, ako ga prosi kruha? ali, če ga prosi ribe, pa bi mu dal kačo? ali ko bi ga prosil jajca, pa bi mu dal škorpionja?« (Mat. 7.) Za mnoge bi bilo to, za kar prosijo, ničvredno kakor kamen, nevarno kakor kača, smrtonosno kakor škorpion. Presv. daritev je postavljena v našo korist in nam ne more biti nikdar v škodo.

Ako nam Bog včasih ne podeli ravno reči, zaprošene pri sv. maši, nam pa namesto te da drugo, dragocenejšo dobroto. Morda kdo poprosi zdravja. Zdravje bi mu bilo sicer koristno; toda Bog mu da nebeško tolažbo in potrpežljivost, da more bolezen voljno prenašati; to mu je pa še koristnejše. Zopet drugi prosi premoženja. Morda bi mu denar koristil; toda Bog mu podeli moč in vztrajnost, da revščino vdano prenaša; in to je zanj še večja milost. Tako je molila sv. Elizabeta, da bi se njen soproč srečno povrnil iz križarske vojske. Toda mož se ni vrnil; pripeljali so domov le njegove mrtvaške kosti. Je-li bila potem njena prošnja zastonj? Ne! Bog ji je podelil izredno milost, da je vse sledeče viharje vztrajno prenašala. To ji je bilo mnogo koristnejše. Sedaj se razlega njena slava v nebesih in na zemlji. Ako torej Bog ne da ravno tistega, česar ga prosimo pri sv. maši, nam nakloni stvari, ki so nam mnogo koristnejše. Naša prošnja pa ni nikdar izgubljena.

Morda pa stavimo v sv. maši zaprošeni milosti kakšno oviro. Take ovire so n. pr. skrit napuh, prikrita nevoščljivost, nespametno tekmovanje, umazana sebičnost. Postani zares ponižen in prijazen do bližnjega ter usmiljen do revnih, pa bo odstranjena ovira; in odprl se bo studenec milosti!

Včasih nam pa manjka morda vztrajnosti! Ako bi nas Bog kar obsipal s stvarmi, za katere prosimo, bi se nas polotil napuh in postali bi predrzni. On hoče, da se večkrat zatekamo k presv. daritvi in da ne jenjamo s svojimi prošnjami. Ako nas takoj ne usliši, nas bo uslišal pozneje ob času, ki je za nas ugodnejši; ali pa nam bo dal, kar je za nas dragocenejše. Zavrniti nas pa ne more. Prošnja, pri sv. maši storjena, ne more biti neuslišana.

Sv. Hieronim piše: »Brezdvomno nam naklanja Bog vse milosti, za katere prosimo pri sv. maši, ako so sicer nam koristne in, kar je najbolj čudovito, on nam podeli stvari, za katere ga ne prosimo, ako mu ne stavimo ovir. Rečemo lahko: sv. maša je solnce človeškega rodu, ki razsiplje svoje žarke na dobre

in hudobne in ni je na svetu tako izprijene duše, ki bi ne prejela nobene koristi, ako je navzoča pri sv. maši; mnogokrat celo, ako niti na to ne misli ali pa za to ne prosi.«

Blaženi Nikolaj iz Flüe je imel некоč sledečo prikazen: Zdelo se mu je, da potuje skozi vas. Sredi hiš ugleda krasno palačo. Vrata so bila na stežaj odprta. On vstopi. Krasota! Pred seboj vidi divno notranjost! Izpod deseterih stopnic vre vino, olje, med v preobilnosti. Poleg stoje kristalne posode, da bi mogel vsak iz njih piti. Obenem pa čuje glasen, vabeč klic: »Ako je kdo žejen, naj pride in pije!« Nikolaj vzame eno teh posod, jo napolni ter željno pije. Okrepčan je bil ter prepoln nebeške tolažbe. V svojo veliko žalost pa vidi, da mnogi hite mimo, da ne vstopijo, ker, prevzeti od posvetnih skrbi, preslišijo vabljenje. Niso-li tej palači podobne naše katoliške cerkve? V njih teko iznad oltarja prebogati studenci milosti. Toda Bogu bodi potoženo! Premnogi, zakopani v svetne skrbi, hite mimo cerkva, pa ne vstopijo in ne zajamejo iz neusahljivega studenca! Predrami se, katoliško ljudstvo! Zvonovi kličejo k sv. daritvi! Odrešenik je na oltarju! Hitite mu zaupno potožit vsak svoje potrebe, skrbi in trpljenje! Govoril bo za vas, govorile bodo njegove rane, klicala bo njegova kri! Iz nebes bodo lile na vas tolažba, moč, veselje... Zato: Stopajmo zaupno k prestolu milosti, da dobimo usmiljenje in milost, ako potrebujemo pomoči. Amen.

Fr. Rihar.

Druga nedelja po razglašenju Gospodovem.

Praznik presvetega Imena Jezusovega.

1. Ime Jezusovo in naša imena.

In Detetu je bilo ime Jezus.

Luk. 2, 21.

V bojih, ki so jih imeli Angleži s prebivalci otoka Ovaihi v Avstraliji, so bili poslednji premagani. Vse je bežalo. En sam domačin se povrne, da bi odnesel mrtvega prijatelja, ki je v boju padel. Ko se bliža truplu, ga zadene sovražna krogla — in zbeži. Pa povrne se; zopet ga zadene krogla in znova zbeži. Ko pa vidi Cook, angleški poveljnik, da se je mož že v tretje povrnil in bil zopet zadet, zapove, naj nehajo streljati in puste odnesti truplo. Požrtvovalni prijatelj zadene truplo na rame, a pade, oslavljen vsled dobljenih ran, mrtev na tla.

Kajneda, predragi v Gospodu, kolik dokaz prijateljstva je podal ta mož. Zato hvalijo in proslavljajo prijateljstvo vsi ljudje, zlasti pa ne pozabi svet onih, ki so vse svoje življenje dali za prijatelje.

Jaz pa poznam prijatelja, najboljšega prijatelja, kar jih je kdaj živelo na zemlji, ki svojega življenja ni dal samo za prijatelje, ampak celo za svoje sovražnike. Poznate ga tudi vi vsi. In praznik njegovega svetega imena slavi danes sv. Cerkev. Temu prijatelju je ime Jezus, ki je prišel na svet zaradi nas, delal zaradi nas in naposled umrl zaradi nas. V resnici: Ljubil nas je in dal je svoje življenje za nas, pravi apostol.

Torej premislimo danes v njegovo čast: 1. Kaj pomenja ime našega prijatelja in kako je on v resnici naš Jezus-Odrešenik in 2. kaj pomenja naše ime in če ga zaslužimo.

I. Znano vam je, da pomeni ime Jezus toliko kakor Odrešenik ali Zveličar. Odrešenik zato, ker nas je odrešil iz sužnosti hudega duha; Zveličar, ker nam je odprl nebeška vrata, pokazal pot k zveličanju, ker nas je zveličal. To ime je izbral svojemu Sinu sam nebeški Oče. Zato je to ime vzvišeno nad vsako drugo ime, da se v njegovem imenu priklanja vsako koleno, izvoljenih v nebesih, ljudi na zemlji, trpečih duš v vica in pogubljeni trepetajo pred tem imenom.

Veliko vrednost tega imena so že oznanjali preroki: »Zajemali bodo z veseljem vodo iz studencev Zveličarjevih,« pravi že prerok Izaija. Voda pomeni tukaj milosti, katere dobi človek po zasluženju Jezusa Kristusa.

Imenitnost tega imena se kaže tudi v predpodobah. O treh možeh je znano, da so nosili to ime in so tako postali predpode Jezusovega imena, in vsi ti trije so veliko koristili izraelskemu ljudstvu. Jozua je bil oni vojvoda, ki je po smrti Mozesovi peljal Izraelce v obljubljeni deželi; Jezus, naš veliki vojvoda in kralj ni le Izraelcev, ampak vesoljno človeštvo pripeljal iz sužnosti hudobnega duha v obljubljeni deželi nebeške slave. Veliki duhovnik Jozua, sin Jezekejev, je z Zorobabelom vred vodil Jude iz babilonske sužnosti, Jezus, veliki naš duhovnik, je uničil sužnost hudobnega duha in nas pripeljal v obljubljeni deželi nebeškega kraljestva. Jezus, sin Sirahov, je napisal prelepe nauke v sv. pismu in postal tako predpoda tistega Jezusa, ki nam je oznanjal najlepše, božje nauke kot večna neustvarjena Modrost.

Toda ti sveti možje so le en narod vodili, le enemu ljudstvu pomagali, le Izraelce poučevali, nasproti tem pa Jezus vesoljno človeštvo. Zato je v najpopolnejšem zmislu samo On naš pravi Jezus-Odrešenik in Zveličar. Vse njegovo življenje je bilo neprestano odrešilno delovanje.

1. »Ne smete se čuditi,« pravi sv. Bernard, »da so dali pri obrezovanju detetu ime Jezus, ker takrat se je pričelo naše odrešenje. Takrat je prelił prve kaplje one presvete krvi, katero je pozneje na križu za nas tako obilno in popolno potočil do zadnje kaplje. Da, če se je učlovečil, če je postal človek, da je bil rojen v hlevu, obrezan, preganjan, da je umrl grozovite smrti, vse to se je zgodilo zato, da bi nas odrešil. In on je nas odrešil, ker nosi ime Odrešenik.«

2. Jezus je pa tudi zaslužil to ime skozi vse svoje življenje. Kot oče trpečega človeštva je bil vsem pomočnik in rešenik v dušnih in telesnih potrebah. Z besedo ali tudi s samim znamenjem ali celo s samo voljo je ozdravljaj razne, tudi najhujše bolezni: slepim je dal pogled, gluhim posluh, mutastim dar govora, iz obsedencev je izganjal hudobne duhove.

3. Jezus je pa to tudi po svojem odhodu k nebeskemu Očetu — Odrešenik in Zveličar. Ker je on »včera j in danes vedno isti«, zato ponavlja v Cerkvi še vedno isto, kar je pridobil s svojo krvjo: rešuje grešnike in jih ozdravlja, zveličuje pravične, tolaži žalostne, rekoč: Pridite k meni vsi, ki ste obteženi, jaz vas bom potolažil. Zato kliče sv. Cerkev pri vsaki priliki to presveto ime, v tem imenu daje odpušcanje grešnikom, blagoslavlja vernike, če deli sv. zakramente, če pripravlja umirajoče na dolgo pot v večnost, če polaga mrtve k večnemu počitku.

Da bi pa še bolj nagibala sv. Cerkev vernike k pobožnemu češčenju tega presvete ga Imena, zato je postavila današnji praznik, sestavila posebne litanije njemu v čast, zato je ukazala, naj se slednji ob izreku tega Imena pobožno prikloni, zato daje na smrti postelji popoln odpustek vsem, ki ga prisrčno in skesano izgovarjajo, zato je podelil papež Sikst V. 100 dni odpustka vsakokrat za krščanski pozdrav: Hvaljen Jezus!

II. Tako dela sv. Cerkev. Kaj pa mi? Mi se imenujemo kristjane po svojem vzorniku. Ali se mu pa tudi izkazujemo hvaležne za milost odrešenja, za neizmerno ponižanje, da je zapustil zaradi nas veličastvo nebes in prišel med nas?

Poglejmo, kako vse drugače so delali svetniki! Sv. Pavel je imel to ime vedno v srcu, skoro neprestano na jeziku, pogostokrat v peresu. V njegovih štirinajstih pismih, katere je pisal raznim občinam, se nahaja to ime nič manj kot 219krat. Vsa svoja dela je začel s tem imenom, vsa pisma s tem imenom končal. Zato opominja: »Vse, karkoli delate, ali jeste ali pijete, delajte v imenu Gospoda Jezusa Kristusa.« Staro poročilo pravi, da je še v trenutku, ko mu je odsekal rabelj z mečem glavo, trikrat zaklical ime Jezus.

Sv. Avguštin prizna, da mu knjiga, kjer ni tega imena, ne ugaja in najsi bo še tako učena. Isto je znano o sv. Bernardu, posebnem ljubitelju tega imena.

Mnogi svetniki so si celo z gorečim železom vtisnili to ime. Mi pa moramo isto storiti v duhovnem oziru. Vžgati ga moramo v svoje srce, da ga nikdar ne pozabimo, vtisniti v dušo, vtisniti v usta, kajti ni drugega imena pod nebom, v katerem bi se mogli zveličati kot ime Jezus.

Toda, o moj Bog! Kakšno nečast delamo imenu Jezus! Imenujemo se kristjane, živimo pa kot pagani. Pri sv. krstu nam je bilo dano to ime, a mi se ga morda še sramujemo. Niti Turek, niti pagan ne stori tega. In tudi če se ga ne sramujemo, zatajimo ga v dejanju s svojim ravnanjem in življenjem. Ime Jezus nas opominja, da moramo trdni biti v veri, neomahljivi, odločni, neupogljivi, stanovitni, a vsak dih, vsaka sapica, vsaka izkušnja nas upogne.

O Aleksandru Velikem se pripoveduje, da je nekoč izvedel, da se še nekdo drug istotako imenuje Aleksander, ki pa je bil slabega obnašanja. Pokliče ga predse in mu ostro pravi: »Odslej se obnašaj, kakor se Aleksandru spodobi, ali pa se več Aleksander ne imenuj!« Tudi Jezus vsem kliče: Ali bodite celi kristjani, ali pa se tako več ne imenujte. To je nujno, to je dosledno.

Ako nam, preljubi, vest očita, da naše dosedanje življenje ni bilo v soglasju z našim znanjem, bodi odslej drugače! Ne sramujmo se po besedah apostola evanĝelija, križa, sv. vere, življenja po veri! Kličimo ime Jezusovo v urah izkušnjav in otele nas bo; kličimo v urah bridkosti, in utešilo nas bo; kličimo zlasti v zadnji uri, in ono bo naš ščit, naša zmaĝa, naša srečna večnost.

Da bo pa naše češčenje zasluĝljivo in plodonosno, zato moramo prositi Sv. Duha, ker nihče ne more reči: »Gospod Jezus, razen v Sv. Duhu.«

Dviĝni se torej, krščanska duša, do veličastva vere prvih kristjanov, zaupaj v moč imena Jezusovega, ki nikdar ne opeša, se nikdar ne postara, in kakor se blišči to ime zmaĝo oznanjujoč po naših cerkvah, tako bodi zapisano v slednjem srcu! Amen.

Fr. K.

2. Bodimo gostoljubni!

(Osnova govora.)

Tujce radi sprejemajte.

Rim. 12, 13.

V listu do Rimljanov, ki se bere današnje, t. j. drugo nedeljo po sv. treh kraljih, nas vabi apostol h gostoljubnosti.

Štiri reči naj nas spodbujajo k njej:

1. Zapoved Kristusova.
2. Zgled svetnikov.

3. Škoda, če ne gojimo gostoljubnosti.

4. Mnogoteri dobiček.

1. Trojna je zapoved Gospodova: razodeva se že po naravni postavi, pisana je v starem in tudi novem zakonu. »Vse torej, kar hočete, da ljudje vam store, tako storite tudi vi njim« (Mat. 7, 12).

V starem zakonu: »Ko vidiš nagega, ga obleci« (Iz. 58, 7). »Ko opraviš desetino od vseh pridelkov, daj tretje desetinsko leto levitu in tujcu in siroti in vdovi, da se nasitijo« (V. Moz. 26, 12).

V novem zakonu: »Gostoljubnosti ne pozabite« (Hebr. 13, 2).

2. Zgled svetnikov nas uči trojno:

a) Popotnike in tujce moramo vabiti v naše hiše, če so v resnici potrebni: »In prisilita ga, govoreč: »Ostani z nama, ker se večeri in dan se je že nagnil« (Luk. 24, 29).

b) Svoje goste moramo braniti in zagovarjati: »Nikar, bratje moji, prosim, nikar ne storite te hudobije tema možema, ker sta pod senco moje hiše prišla« (I. Moz. 19, 7).

c) Z veseljem jim moramo zadostno postreči: »Rekel je Sari: hiti, zmesi tri mere pšenične moke itd. On pa je k čredi tekkel in odbral najmečje in najboljše tele« (I. Moz. 18, 6—7).

3. Kdor ni gostoljuben, ima trojno škodo:

a) Bog ga kaznuje: »Oni so namreč z nevoljo tujce sprejemali, ti pa z groznimi stiskami zatirali te, ki so jih z veseljem sprejeli... pa udarjeni so bili s slepoto« (Modr. 19, 14—16).

b) Na sodnji dan bodo trpeli: »Tujec sem bil in niste me vzeli pod streho« (Mat. 25, 42).

c) Uživali bodo strašno peklenško gostoljubnost: »Pojdite od mene, prokleti, v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim angelom« (Mat. 25, 41).

4. Korist gostoljubnosti je trojna:

a) S tem dobimo milost: »Gostoljubnosti ne pozabite; ž njo so namreč nevedoma nekateri pod streho vzeli angele« (Hebr. 13, 2).

b) Včasih sprejmemo s tem tudi zelo svete ljudi. Zgled: Abraham je sprejel tri tujce (angele).

c) Sprejeti bomo v nebesa, najlepši kraj gostoljubnosti: »Tujec sem bil in vzeli ste me pod streho... Pridite blagoslovljeni mojega Očeta, sprejmite kraljestvo« (Mat. 25, 34 in 35).

Po D. Thomae. Aqu. Serm. Domin. — B. K.

Tretja nedelja po razglašenju Gospodovem.

Praznik sv. Družine.

Govor za bratovščino sv. Družine.

L. 1892. so sv. oče Leon XIII. vpeljali splošno družbo krščanskih družin v čast sv. Družini nazareški ter priporočili, da se opravljajo pred njeno podobo posebne molitve. Med temi molitvami je zlasti posebno pomenljiva kratka molitvica:

Jezus, Marija, Jožef! Vam podarim svoje srce in svojo dušo.

Jezus, Marija, Jožef! Stojte mi na strani v zadnjem boju.

Jezus, Marija, Jožef! Naj združen z vami mirno izdihnem svojo dušo.

Danes obhajamo splošni praznik sv. Družine, kateri se hočemo znova posvetiti. Sv. Družina pa obstoji iz treh oseb: Jezusa, Marije, Jožefa. Zgornja molitvica jih zapored kliče in pristavlja svoje želje. Kaj pomenijo te tri vrstice?

1. Priporočeno je, da vse krščanske družine vsak večer opravljate kratke molitve in tudi zgornje zdihljaje pred podobo sv. Družine; na glavni praznik pa naj pridejo vse družine v cerkev in to skupno opravijo ter se iznova posvete najsvetejši Družini. Znano vam je, da tamkaj, kjer je Jezus, sta navzoča tudi Marija in Jožef. Kakor so bili v življenju najtesneje združeni, tako so zdaj tudi v nebesih. Na svoji desnici ima Jezus poleg svojega prestola svojo Mater Marijo in poleg nje svojega rednika Jožefa. Tam se okrog njih raduje velika družina božja — nebeških izvoljencev, ki so že dosegli svoj namen. A en del je še na zemlji, ki se pripravlja za to neizrekljivo srečo. Ljubezen Jezusova skrbi posebno za te. Ali ni upravičen vzrok, da Jezus biva tu na zemlji med svojimi družinami — v zakramentu sv. Rešnjega Telesa. Iz tabernaklja deli vse milosti in dobrote, ki jih verniki potrebujejo. Kjer pa biva Jezus, tudi Marija in Jožef nista daleč, kaj onadva poveljučujeta Jezusovo veličastvo tu na zemlji.

Ali torej ni primerno in potrebno, da se zaupno bližamo temu presvetišču in vzdihnemo: Jezus, Marija, Jožef, vam podarim svoje srce in svojo dušo.

Saj vsi vemo, da so te tri najsvetejše osebe največ storile za našo neumrjočo dušo. Vse njih delovanje in trpljenje je bilo obrnjeno v to, da bi se osrečile in zveličale človeške duše. Tako so nam jasne besede Jezusove: »Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo

trpi?« Ali ne čutimo, da naše hlepenje po časni sreči ne zadovolji našega srca? Vsak dan moramo potrditi rek sv. Avguština: »Naše srce je nemirno, dokler ne počiva v tebi, o Gospod!« Zato nam doni njegov mili glas: »Sin (hči)! daj mi svoje srce!« — Kakšno srce pa mu hočemo dati? Tvoj um ti pravi: Tako srce, kakršno ti je Bog podelil. On ti je pa podelil le po srce — po sv. krstu ozaljšano s tremi božjimi čednostmi — vere, upanja in ljubezni. Ali je tvoje srce še ne o m a d e ž e v a n o, ali rodijo kaj sadu tiste tri božje cvetlice? Blagor tebi, če je nedolžno tvoje srce in ga prineseš pred oltar, če je še belo oblečena tvoja duša s posvečujočo milostjo božjo, torej podobno srcu onih treh najsvetejših oseb, ki tu na oltarju kraljujejo, z veseljem bo sprejel tvoj vzdihljaj: Jezus, Marija, Jožef, vam podarim svoje srce in svojo dušo.

Ko pa klečiš pred tabernakelnom, se ti vrne neljub spomin, da tvoje življenje ni bilo uravnano po zgledu najsvetejših oseb: Jezusa, Marije, Jožefa. — Strah te spreletava, kaj bo z dušo, ki ni zvesto služila svojemu Bogu, ki se je zapletla v nebrojne grehe... A čuj, od tabernaklja ti doni glas: »Sin človekov je prišel iskat in zveličat, kar je bilo izgubljenega.« O, dobri pastir je tudi mene iskal in me našel ter mi ljubezni znak podelil v zakramentu sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa. Priprošnja Marijina in varstvo Jožefovo ni dopustilo, da bi bila ovčica — duša — črede Kristusove izgubljena. Zato pa prinesemo s p o k o r n o srce in vzdihnemo: Jezus, Marija, Jožef, vam podarim svoje srce in svojo dušo.

2. Kaj je naše življenje? Ali ni vedno o m a h o v a n j e med dobrim in hudim, borba med čednostjo in g r e h o m? Kadar je č e d n o s t na vrhu, je zadovoljno naše srce, mirna je naša vest. Ko pa preмага g r e h, kako grenko je naše življenje. »Kako bridko in grenko je zapustiti Gospoda, svojega Boga«... Osamljen vojak se mnogoterim sovražnikom ne more dolgo ustavljati, če ne dobi pomoči pri svojih tovariših. Najodločilnejši boj pa je z a d n j i, ko se gre za srečno ali nesrečno v e č n o s t. Blagor nam kristjanom, ki imamo tako mogočne priprošnjike in pomočnike — prva med vsemi Marijo in Jožefa. Kakor sta onadva kralju Herodu, ki je stregel Sinu božjemu po življenju, iztrgala Dete Jezuščka, tako bosta odgnala tudi peklenškega Heroda, da ne bo mogel škodovati našim dušam. Marija, pribežališče grešnikov, je neštevilnim pomagala, da so mogli razdreti grešne zanjke. Krščanski svet že od nekdaj časti sv. Jožefa kot v a r i h a in p o m o č n i k a u m i r a j o č i h. Saj je on zatisnil svoje trudne oči v naročju Jezusa in Marije. Kako sladka je bila njegova smrt, zaspal je v Gospodu. — Da srečno končamo zadnji boj, ozirajmo se v življenju zaupno po pomočnikih — najboljših, najzvestejših ter zaupno kličimo:

Jezus, Marija, Jožef, stojte mi na strani v zadnjem boju!

3. »Določeno je človeku enkrat umreti — potem pa je sodba« — uči sv. apostol. V krščanski družini se oglasi prejalislej tudi ta neljubi gost: neizprosna smrt. A kristjanu, ki je zvesto služil Gospodu, svojemu Bogu, smrt ni tako strašna; kajti »sveto življenje« — piše sv. Ambrož — »je pot do svete smrti, a sveta smrt je — pot... do večno srečnega življenja.« Če se je kristjan tu ali tam izpotaknil, pa je zopet vstal v sv. zakramentih. Ako se je priporočeval v življenju tem trem svetim osebam, ga tudi ob smrti ne bodo zapustile. Ali ni prosečemu stotniku Kristus dejal: »Jaz sam bom prišel in ga bom ozdravil?« Ali se ne vzdigne Jezus s tabernakljevega prestola in hiti čez hrib in dol, da s sv. zakramenti okrepča umirajočega? Prej nemiren in zbežan, zdaj začuti v svojem srcu sladki mir. Zaupljivo kliče presveta imena na pomoč. Rad se ozira na podobe Jezusa, Marije in Jožefa — ne trepeče več pred smrtjo, ki se bliža, ker ve, da ga ona le združuje z najsvetejšimi osebami za vselej. Blagor mu, kdor je rad v življenju in v bolezni vzdihnil besede:

Jezus, Marija, Jožef. Naj združen z vami mirno izdihnem svojo dušo!

Tak častilec v Gospodu rahlo zaspi — in se tam v nebeški slavi zbudi.

Današnje premišljevanje nam pojasnjuje nastopna prigodba: (Glej zgled o previdenju starke: Življenje sv. Marije in Jožefa, II., str. 37. — Ali pa: Zgled o trdovratnem bolniku. »Duhovni Pastir«, 1909, str. 63).

Glejte, dragi kristjani, pomoči, izvirajoče iz zaupnega klicanja najsvetejših imen. Zato pa naj ne preide dan, da nisi pobožno vzdihnil teh treh sladkih imen! In ko pride noč, da moraš zapustiti to solzno dolino, boš mogel vzdihniti kot nekdanji stari Simeon: »Sedaj, Gospod, spusti svojega hlapca v miru, ker so moje oči videle tvoje zveličanje.« Amen.

Anton Žlogar.

Četrta nedelja po razglasenju Gospodovem.

1. Sv. maša — vir vseh milosti.

XVII. Velemoč sv. maše kot prošnje in spravne daritve.

V mestih in po vaseh — piše Martin Kohem — prirejajo letne, mesečne in tedenske sejme, na katerih ponujajo, prodajajo in kupujejo živino, žito ter različno blago iz domovine in

tujine. Nebo in cerkev tudi ponujata dan za dnem najdražjega blago, nebeške milosti in dobrote, vabeč nas k presveti daritvi v božje hrame: »Vi, ki nimate denarja, poskusite, kupite, jejte!« Ako že sicer nebeški Oče deli Adamovim sinovom ter vsemu svetu dobrot brez števila, jih pa takorekoč naravnost z njimi obsiplje med in po sv. maši. Kako bogati smo zato katoličani! Kako bogate so naše cerkve, kako bogati katoliški duhovniki! V čem pa obstoja to bogastvo? Ker imamo tako mogočno prošnjo daritev, ki je pravo morje vseh milosti in dobrot; ker naši mašniki kličejo na oltar Zveličarja, da prebiva sredi nas kot dobri pastir sredi ovčic; tukaj mu tožimo svoje potrebe in gorje; tukaj pa tudi najdemo pomoč in tolažbo, odpuščanje. Zato ima katoliško ljudstvo veliko zaupanje do presvete daritve; nek notranji čut, oprt na živo vero in izkušnje, mu pravi, da se med sv. mašo ne prosi nikdar zastonj.

Utopimo se še danes — dodatno k zadnjima dvema pridigama — v sladko in za nas tako tolažilno resnico: 1. sv. maša je najmogočnejša prošnja daritev za vse okoliščine življenja; 2. sv. maša je najuspešnejša pravna daritev za grešni svet; pa bomo vedno bolj spoznali veliko vrednost sv. maše ter zahrepeneli po njej, ki je in ostane naše največje bogastvo v dolini solz.

I. N i g a č l o v e k a n a n a š i z e m l j i, k i b i n e i m e l v e l i k o p o t r e b. Celo bogatin mnogokrat nima, kar bi rad imel. Da vsi brez izjeme potrebujemo mnogo stvari vsak dan, vsako uro, da, vsako minuto, in to za telo in dušo, za življenje in smrt, za čas in večnost.

Vse te naše potrebe — tja do najmanjše, pozna kaj dobro naš mili, pa tudi vsemogočni Zveličar. In ker njegovo presveto Srce plamti v neugasljivi ljubezni do nas, rad pomaga, kjer le vidi, da je njegova pomoč potrebna. Tako je delal, ko je hodil za časa zemskega življenja po svoji domovini: »dobrote deleč«; isto darežljivost izkazuje še dandanes, še posebno ob uri sv. maše, v trenutku povzdigovanja. Takrat zrè z vsevidnim očesom na vse, ki so v cerkvi, pa tudi na tiste, ki bi radi prišli tja, pa ne morejo; on vidi izkušane, bolne, žalostne, od skrbi potrte, v nevarnosti greha se nahajajoče, od dela izmučene, v grehah zdihujoče, umirajoče . . . Vsi so njegovi. Usmiljeno zrè nanje ter posluša te klice zapuščenih src. Kako bi preslišal te klice in prošnje on, ki je ljubezen sama? Zato zbere on te prošnje, jih dene v svoje ljubezni plamteče Srce ter jih predloži nebeškemu Očetu ter prosi silno, srčno usmiljenja in pomoči . . . Meniš li, da ga Oče ne bo poslušal in uslišal ter rekel: Tega Ti ne dam? Kje bi naj potem ostalo zatrdilo Jezusovo: »Oče, vem, da me vselej uslišiš!« Da, Jezusova

prošnja pri povzdigovanju mora biti uslišana! Še posebno, ker k svoji prošnji priloži dragoceno kupnino: svoje ranjeno Telo, svojo sv. Kri ter zaslužnje svoje. Zato je Oče dolžan dati, za kar ga prosi. Tako premišljevanje nas mora potrditi v prepričanju, da je sv. maša zares kot prošnja daritev naravnost vsemogočna ter kot taka zares tudi — vir vseh milosti in dobrot.

Da je to naše sklepanje popolnoma opravičeno, nas v tem potrjujejo izreki svetih mož in cerkvenih učnikov ter že skoraj dvatisočletna praksa sv. Cerkve. Saj sveti pisatelji ne morejo najti zadosti besed, ko govore o veliki koristi sv. maše ter o dobrotah, ki jih lahko verniki zajemajo iz nje. Tako n. pr. piše sv. Lovrenc Justinijan: »Noben človeški jezik ne more izgovoriti, kako bogati sadovi nam dohajajo po daritvi sv. maše, kako velike milosti in dobrote nam potekajo iz nje. Grešnik se spravi z Bogom, pravični postane še pravičnejši. Hudobije se odpuščajo, zasluže se množe, čednosti rastejo, zapeljevanje hudega duha izgubi svojo moč.« Prevzeta istega prepričanja je sv. Cerkev od prvega početka svojega obstanka navajala vernike, da so se v vseh dušnih in telesnih potrebah zaupno zatekali k sv. evharistični daritvi. O tem nam pričajo najsvetejši zakramentarji, ki naštevajo različne votivne svete maše: proti bolezni in kugi k sv. Boštjanu in Roku; zoper božjast v čast sv. Joba; proti mrzlici v čast sv. Sigismundu; za odvrnjenje nevarnosti; zoper napade sovražnikov; zoper preganjanje krivovercev; proti turški nadlogi; za potnike na suhem in po morju v čast sv. Rafaelu; proti obrekovanju v čast sv. Jožefu itd.

Že Tertulijan nam sporoča, da so darovali za blagor cesarja. Sv. Ciril Jeruzalemski piše, da so pri nekrvavi daritvi molili za mir sv. Cerkve in mir med narodi, za kralje, za armade, za zaveznike, za bolne in žalostne, sploh za vse, ki potrebujejo božje pomoči. Sv. Janez Krizostom piše, da so darovali za sadeže zemlje in druge potrebe. Iz spisov sv. Ciprijana posnamemo, kako srečne in potolažene so se čutili prvi kristjani, ako je mogel duhovnik v ječo ter jim prinesiti Telo Gospodovo ali pa celo ondi opraviti sv. mašo; in če se je začelo krvavo preganjanje, s kako veliko vnemo so hiteli k sveti maši, da bi si ondi izprosili junaštva za bližajoče se boje.

Tudi v poznejših dobah so imeli verniki neomajano zaupanje v moč sv. maše. O tem nam pričajo n. pr. mnoge legende. Sv. Peter Damijan piše sledeče: »Pri Claveni je bil mož zasut v jami. Prepustili so ga usodi. Čez leto dni so iskali njegovo truplo, — a so našli živega v jami. Kako začudenje! Mož je pripovedoval: Vsak dan mu je golobček prinesel košček belega kruha, ki je imel sladek okus, ter me je ohranil pri življenju;

samo en dan sem silno trpel lakoto, ker je golobček izostal. In pojasnilo? Njegova žena je dala vsak dan brati sveto mašo; samo enkrat ni mogla iti v cerkev in naročiti sv. maše, in to je bilo isti dan, ko je golobček izostal.« Takih legend sporočajo mnogo iz bivših dob: vse pa se opirajo na prepričanje, da ima sveta maša veliko moč za vse potrebe in stiske človeškega življenja. Posebno je še navdajalo v vseh časih vernike upanje, da tisti, ki vedno hodijo k sveti maši, prejmo vredno svete zakramente za umirajoče ter srečno zaspe v Gospodu. Tako piše star pisatelj: »Ako umrješ ta dan, ko si bil pri sveti maši, bo Kristus tudi pri tebi in ti pomagal, kakor si bil ti pri sveti maši pri njem!« Teodor Studita, pogumen bojevnik zoper skrunilce svetih podob, je umiral. Prosil je prav iskreno, da bi mogel še enkrat opraviti sveto mašo ter se tako pripraviti na smrtni boj. Kako strme vsi, ko ga vidijo vstati iz bolniške postelje ter peš iti v cerkev; ondi opravi sveto mašo s tako pobožnostjo, da vsi navzoči jokajo. Po sveti maši pa je mirno zaspal v Gospodu.

Kakor je Cerkev delala v minulih dobah, enako priporoča tudi še danes vernikom: iščite pomoči, tolažbe pri viru vseh milosti — pri daritvi svete maše. Velika mašna knjiga, iz katere moli mašnik pri sveti maši, je najbogatejša molitvena knjiga, iz katere moli Cerkev dan za dnem za vse, ki potrebujejo dušne ali telesne pomoči.

Zatorej: ako imaš katerokoli potrebo, dušno ali telesno, zase ali za drugega, ponesi jo pred oltar, položi jo na pateno, na kateri daruje mašnik kruh; pa moli goreče ter svojo molitev združi s presveto daritvijo, in uslišan boš; saj on ne more dopustiti, da bi izgubila veljavo njegova tolažljiva beseda: »Pridite k meni vsi, ki ste obteženi; poživil vas bom in pokrepčal.« Vedi, da poti k sveti maši ne narediš nikdar zastoj. Zakaj, resnično, po izkušnjah potrjena resnica je: Po daritvi svete maše »smo postali bogati v vsem, tako da nam ne manjka nobene milosti« (I. Kor. 1).

II. A tudi v drugem oziru je blagoslov svete maše za grešni svet neprecenljive vrednosti. Preden se drznemo položiti naše prošnje na oltar pred prestol božjega usmiljenja, se moramo prizadevati, da s sveto mašo kot pravno daritvijo utolažimo pravično božjo jezo, da odvrnemo zaslužene kazni ter tako nagnemo njegovo srce, da se z milim pogledom ozre na nas ter da nas obsije solnce njegove ljubezni.

Ah, kako potrebna je za nas in za ves svet sveta maša — ta vedna pravna daritev!

Poleti večkrat privrši vihar. Temni oblaki zakrijejo nebeški obok. Bliska se, gromi in treska, da so vsi ljudje prepla-

šeni. Naenkrat se pretrgajo temni oblaki, pokaže se košček sinjega neba in solnce veselo in prijazno posije dol na ljudi. Nekaj podobnega se godi tudi dan za dnem ob času svete maše. Cela zemlja je zažrnjena pred božjim obličjem s temno nočjo pregreh in hudobij. Greh se kopiči na greh dan za dnem, uro za uro; iz milijonov src se kadi proti nebu hujše kakor žveplen vzduh in smrad gnijočih teles. Kako zoprne so Bogu te neštete hudobiije, ki neprestano dražijo njegovo svetost in pravičnost, naj stre izprideni človeški rod... Toda to neprijazno grešno noč predre ljubka solčna luč; tu in zopet tam zažari na kakem oltarju po katoliškem svetu solnce pravice — žarno obličje ter ljubezni plamteče Srce božjega Sina proti nebu; in Bog je potolažen ter zopet prizanese grešnemu človeštvu, temu in onemu narodu. Godi se, kakor se je godilo nekoč v Sodomi in Gomori. Smrad greha je puhtel proti nebu; in vendar bi se Gospod usmilil, ko bi našel le pet pravičnih med meščani; nad temi peterimi bi imel Bog tako veselje in dopadenje, da bi takorekoč ne čutil najgrših pregreh tisočerih. Dandanes pa vidi Bog na mnogih oltarjih tistega, ki odtehta milijone pravičnih; on ugleda svojega ljubega Sina »Jezusa Kristusa, ki je sprava za naše grehe, toda ne le za naše grehe, ampak za grehe vsega sveta« (sv. Jan . In ta pogled mu je ljubši in dražji kot pogled na vse anđele in svetnike v nebesih ter gane njegovo srce, ga potolaži, da se zopet milostno ozre na svet.

O, da bi vendar grešni svet spoznal veliko ceno in potrebo svete maše sploh, posebno pa še za današnji čas, ko se v tako grozoviti meri vrši odpad od Boga ter s peklenško silo napada Cerkev, ta edina rešiteljica človeštva! O, da bi hoteli ljudje uvideti, kako težki udarci božje pravice bi padali na izprideno človeštvo, ko ne bi zadrževala žugajoče božje roke najsvetejša pravna daritev! In zopet! Kakšna bo večnost brezštevilnih duš, ki zanemarjajo to pravno daritev, po kateri edino bi si mogli izprositi spokornega duha in odpuščanja grehov! Zares, grozna perspektiva! In glej! Komu velja dandanes posebno boj? Kaj opazujemo v svojo največjo žalost? Pekel in njegovi privrženci bijejo najsrdeitejši, da, naravnost ostuden boj proti oltarju in služabnikom oltarja! Ozri se na Francosko. Tam prostozidarji zapirajo cerkve; mašnikom so vzeli vse dohodke, da se le s težavo borno prežive; seminariste so potaknili v vojaško suknjo; tako se grozno manjša število duhovnikov! Morda še slabše je na Portugalskem! Pa tudi po drugih državah se bije enak boj, če ne ravno tako očiten, pa bolj prikrit! In na naši slovenski zemlji, ki je nekoč tako slovela po vernosti svojih sinov? Oblile bi me

najrajši solze! S kakšnim peklenkim strupom oblivajo razni slovenski listi duhovščino ter rujejo iz vernih src ljubezen do najsvetejšega zakramenta! Da, očitno hujskajo na odpad ter odvrtačujejo ljudstvo od obiskovanja božje službe! Da sad te brezvestne sovražnosti ne izostaja, o tem nam pričajo žalostni pojavi. Kaka malomarnost za sveto mašo vlada po mestih, pa tudi po mnogih krajih na deželi! Ob nedeljah in praznikih hiti vse na izlete in v hribe, ali pa se dela ob Bogu posvečenih dnevih. Kako se onečaščujejo dnevi Gospodovi z razuzdanimi plesi ter s pijančevanjem! Kaj bo? Kako dolgo bo gledal Bog tako zaničevanje najsvetejše daritve, ki je izliv največje njegove ljubezni?

Potreba je, da tudi med Slovenci organiziramo apostolat svete maše, kakor je ta organizacija razširjena že med drugimi narodi, da tako zadostimo Jezusovemu presvetemu Srcu za zanemarjanje najsvetejše daritve.¹ K sveti maši, k sveti daritvi tudi ob delavnikih, tako naj se glasi iz ust vseh vnetih vernikov! Sveta maša ni postransko opravilo, ampak je vrhunec naše svete vere, je solnce vseh pobožnosti! Milosti Kalvarske gore se dele na oltarju. Naš Gospod Jezus Kristus tukaj ponuja rešitev grešnemu svetu; tukaj čaka duše, jih razbremenjuje grehov, jih posvečuje, krepi, za vse dobro vnema. Boljšega dela, kakor voditi duše k sveti maši in jih navduševati zanjo, si ne moremo misliti. V vsaki fari — še posebno po Marijinih družbah — snujte odseke, ki bi pospeševali apostolat svete maše! Vsi, ki ljubite presveto Srce Jezusovo in preblazeno Devico, začnite, pridobivajte duše za vsakdanji obisk svete maše; če bi jim ne bilo zares vselej mogoče, pa naj vsaj v duhu pohite pred oltar! Sila nas k takemu delu priganja! Razlival se bo velik blagoslov na župnije in na družine ter na celi svet!

V prvih časih krščanstva so imenovali kraj, kjer so imeli opravljeno sv. Rešnje Telo, »pastophor«. Suarez pripomni, da pomeni to ime po naše »hram ženinov« (»thalamus sponsi«). To ime kaj dobro pristojna evharističnemu Jezusu, ki se hoče vedno darovati na naših oltarjih ter ostati pri Cerkvi, svoji ljubljeni nevesti, da jo podpira in krepča. Kolika tolažba je navdajala trpečo Cerkev v dolgotrajnem krvavem preganjanju pri zavesti: Ženin Kristus biva v »pastophorju«, vidi težke boje vernikov ter jih krepi s svojim sv. Rešnjim Telesom. Te tolažbe in pomoči ženinove pa potrebuje Cerkev ob vseh časih. Saj

¹ O tem predmetu sledi pozneje še en govor posebej.

so ljudje v vseh časih »objokani otroci Evini«; to čutimo tudi mi še posebno v naših dneh. Da, evharistična daritev ter ž njo združeno sv. obhajilo osladita naše bivanje v tej solzni dolini. »Ob rekah babilonskih smo sedeli ter jokali, ko smo se spominjali Siona.« Kakor so se Izraelci v babilonskem pregnanstvu spominjali Siona, tako hitimo tudi mi pregnanci, bivajoči ob rekah zemskih solzâ, tje k našemu Sionu — k oltarju. Da, ko smo navzoči pri sveti maši, se suše naše solze; ko zapuščamo oltar, smo utolaženi, pokrepčani, uslišane so naše molitve. Zato pa Cerkev žaluje, ker se mnogi otroci odtegujejo Sionu — oltarju, ki je vir življenja in vseh dobrot. Ko vabi zvon k sveti maši, naj se ti zdi, da te kliče skrbna mati sveta Cerkev: K sveti maši, k sveti maši! In to tudi ob delavnikih! Pri najsve-tejši daritvi se utolaži tvoje zmučeno, upehano srce, tukaj posluša mili Jezus tvoje prošnje ter jih usliši; tukaj zajema tudi svet odpuščanje ter odvrta božji srd. Oltar je prestol vseh milosti ter božjega usmiljenja. Trpeče srce se odpočije na lju-bečem Zveličarjevem Srcu. Tabernakelj in oltar sta kraj miru in pokoja, predpodoba nebeških šotorov, kjer izvoljeni uživajo večne, neminljive dobrote, kjer kraljuje večni mir. Amen.

Fr. Rihar.

2. O zapovedi ljubezni.

(Osnova govora.)

Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Rim. 13, 9.

S temi besedami nas Gospod opozarja na štiri reči:

I. Zapoved ljubezni: Ljubi svojega...

II. Kaj moramo ljubiti: Ljubi svojega bliž-njega...

III. Zakaj moramo ljubiti: Ljubi svojega...

IV. Kako moramo ljubiti: Kakor samega sebe.

I. K ljubezni naj bi nas nagibale predvsem tri reči:

1. Potreba ljubezni; določeno je namreč v večnem zakonu, da bo tisti, ki ne ljubi, večno pogubljen. »Kdor ne ljubi, ostane v smrti« (I. Jan. 3, 14).

2. Korist ljubezni, kajti tistim, ki ljubijo, je obljubljeno večno kraljestvo. »Okoli ni videlo, uho ni slišalo — kar je Bog pripravil tistim, ki ga ljubijo« (I. Kor. 2, 9).

3. Glede te zapovedi ne velja noben izgovor. Nihče namreč, ne ubožec, ne bogatin, niti katerikoli drugi se ne more izgovarjati, češ, da ne more te zapovedi izpolnjevati. »Ta zapoved, ki ti jo danes zapovem, ni višja od tebe« (Moz. 30, 11).

II. Človek je dolžan ljubiti predvsem tri stvari: Boga, samega sebe in svojega bližnjega. Ljubezen do Boga se spozna iz ljubezni do bližnjega, ljubezen do bližnjega pa iz ljubezni do samega sebe. Pisano je: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.« To je, ljubi svojega bližnjega, kakor ljubiš samega sebe, toda ne tako kakor delajo grešniki. »Kdor pa krivico ljubi,« pravi sveto pismo, »sovraži svojo dušo« (Ps. 10, 6).

III. Vzroki pa, zakaj naj ljubimo svojega bližnjega, so zlasti trije:

1. Ker nam to zapoveduje Stvarnik: »Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj« (Jan. 13, 34).

2. Tako nas uči narava sama: Vsaka žival ljubi sebi podobno, tako naj bi tudi človek ljubil sebi podobne ljudi.

3. K ljubezni nas opominja tudi sveto pismo, vsi ljudje so namreč bratje. »Ni li en oče nas vseh?« (Mal. 2, 11.) Vsi ljudje imajo enega praočeta Adama, da bi se ljubili med seboj kakor bratje. In ne samo telesno sorodstvo vlada med nami, ampak tudi duhovno, kakor pravi apostol Pavel, da smo vsi bratje v Jezusu Kristusu. (Prim. Kol. 1., 2.)

IV. Način pa, kako moramo ljubiti svojega bližnjega, je po nauku svetega pisma trojen:

1. Ljubiti ga moramo kot uda (skrivnostnega — duhovnega) telesa Kristusovega: »Kakor imamo v enem telesu veliko udov...« (Rim. 12, 4.)

2. Ljubiti ga moramo kot samega sebe: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe« (Rim. 13, 9).

3. Ljubiti ga moramo kakor je Kristus nas ljubil: »To je moja zapoved, da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil« (Jan. 15, 12).

D. Thomae Aqu. Serm. Dom. — A. T.

Prva predpepelnična nedelja.

Sv. maša — vir vseh milosti.

XVIII. Sv. maša pomaga dušam v vica.

Sveta maša je podobna blagodejnemu solncu, ki vzhaja nad našimi oltarji, razveseljujoč naše oko, tolažeč užaljena srca ter lajšujoč jim gorje. Neprestano siplje brezbroj najdragocenejših dobrot in milosti po vseh pokrajinah zemlje, od vzhoda tje do zahoda, ter je v neizmerno korist vesoljni zemlji. Toda njeni žarki sijejo celo preko naše zemlje tja onkraj groba — v kraj pregnanstva, kjer vladata žalost čez žalost ter neizrekljivo gorje — v temno, pekočo ječo vic. Ondi čisti božja pravica z vso strogoostjo duše zadnjih madežev, kakor čisti ogenj zlato! Oj to trpljenje! Čuj to milo, tožeče klicanje! »Doklej,

o Gospod, se boš odtegoval popolnoma? Doklej se bo v nemala kakor ogenj božja jeza? Kje se nahaja tvoje usmiljenje? Moje oči koprne po tvoji besedi, rekoč: kdaj me boš potolažil?» (Ps. 80, 109). Same si ne moremo pomagati. Zato se do nas obračajo z milo prošnjo: »Usmilite se nas, usmilite se nas, ker božja roka nas je zadela!« ... Toda mnogi preslišijo ta klic ter pozabijo na te duše-trpinke, ki so jim v življenju morda kaj blizu stale. Toda eno Srce je, ki jih ne pozabi nikdar! To je presveto Srce Jezusovo, to ognjišče ljubezni! Temu dokaz je vsaka sveta maša, ki tem trpečim dušam lajša in krajša trpljenje ter jim donaja tako zaželeno rešitev. O, ko bi vsaj od daleč spoznali, kako velikanske reke milosti se izlivajo raz oltarje tja v vice! In sad? Hvaležno pojoč radostno alelujo se dvigajo očiščene v nebo. Sveta Cerkev pa, ta zvesta nevesta Jezusa Gospoda ter izvrševalka njegove ljubezni, neprestano daruje za mrtve ter se jih spominja pri vsaki sveti maši. Premislimo danes to tako tolažljivo resnico o krepki in neprecenljivi pomoči, ki jo nudi sveta maša ubogim dušam v vicah.

1. Sveta maša pomaga ubogim dušam v vicah v preobilni meri.
2. Tako je učila sveta Cerkev vedno.
3. Na pomoč ubogim dušam v vicah s to presveto daritvijo!

I. V bližini večnega mesta Rima stoji cerkev z imenom »Sv. Marija — nebeška lestvica« (S. Maria scala coeli). Nekoč je ondi maševal sv. Bernard za umrle. Videl je prikazen. Po bliščeči lestvici so hodili angeli gorindol. Iz nebes so prihajali v vice, da bi jemali s seboj tam ujete duše, potem so pa hiteli ž njimi v rajske višave. Ta prikazen sv. Bernarda je bila glavni povod, da se je ustanovila bratovščina v prid vernim dušam v vicah.

Kar je sv. Bernard gledal v viziji, se resnično vrši pri vsaki sveti maši, ki jo daruje mašnik za pokoj rajnkih, po smrti se še pokorečih za svoje pregrehe. Kri Kristusova pogaša plamen vic, v katerem trpe te duše ... Daritve za mrtve so bile že odnekaj v navadi pri vseh narodih. Rimljani so imeli svoje »inferije«, Grki svoje »hekatombe«. Bili so torej celo pagani prepričani, da se more božanstvo potolažiti po daritvah ter da se moč daritev razteza tudi na že umrle. Tudi Izraelcem je Bog zaukazal javne daritve za mrtve, ki so bile predpoda svete maše. Lep dokaz o tem imamo v drugi knjigi Makabejcev. Juda Makabejec je izvojeval s svojimi veliko zmago nad Sirci, temi zakletimi sovražniki izraelskega ljudstva. Padlo je v tej sveti borbi mnogo junakov, ki so se borili za božjo stvar. Pohitel je

Juda Makabejec, da poišče trupla ubitih tovarišev ter jih pokoplje. Toda, kako se hrabri vojskovodja prestraši, ko najdejo med obleko ubitih vojakov razne dragocenosti, ki so si jih proti judovski postavi prisvojili v Jamniji; služile so te dragocenosti za malikovanje. Juda je takoj spoznal, da je vojake zadela božja kazen; ubiti so bili zaradi prepovedanega ropu. Vendar si je pa mislil: morda bo pa le Bog izkazal milost dušam ubitih, ker so se pregrešili le v bojni strasti in razburjenosti. Zato se posluži pripomočkov, ki mu jih je nudila vera, namreč molitve in daritve. Hitro naredi zbirko med junaškimi tovariši; 12.000 drahem zberó med seboj revni vojščaki ter jih pošljejo v Jeruzalem, »da bi se opravila daritev za grehe umrlih« (2 Mak.).

Kaj se zgodi s tem obilnim denarjem v Jeruzalemu? Ondi nakupijo živali za daritev; ovce, junce priženo v tempelj k oltarju; med sv. molitvami in obredi teče v potokih kri živali; oltar škrope duhovniki z daritveno krvjo; naposled plamen na oltarju použije posvečene dari. Kako, ali to ravnanje kaj koristi dušam padlih junakov? Da! Sam Sv. Duh hvali lepo dejanje vojščakov, ko reče: »Sveta in blažilna je misel, moliti za rajnke, da bi bili rešeni svojih grehov.« Ako bi ravnanje Juda Makabejca in tovarišev nič ne koristilo, bi to ne bila blažilna misel, ampak nespametno zapravljanje; ne bi bila sveta misel, ampak pregrešna prazna vera. Torej po krvi darovanih živali so bile duše ubitih vojakov očiščene zadolženja in madežev.

»Kako pa more kri brezumne živali očistiti razumno človeško dušo?« vpraša sv. Krizostom ter odgovori: »Ne zato, ker je živalska kri, ampak ker predstavlja Kristusovo kri! Oj, kako čudežno moč mora pač imeti Kristusova kri, ako že njena sama predpoda očiščuje duše! Je li vsebina keliha, ki ga povzdiguje mašnik pri povzdigovanju, tudi le podoba te krvi? O ne, to je prava, živa Kristusova kri! Veliki duhovnik Jezus Kristus sam je po svojem namestniku nad kelihom izrekel čudotvorne besede: »To je kelih moje krvi.« In v kelihu valovi sv. Rešnja Kri, ki poteka iz ljubečega Srca Zveličarjevega in se razliva v mogočnih potokih po neizmernem kraljestvu vic ter jim prinaša polajšanje, luč in mir. V tihi žalosti se solze te uboge duše; toži se jim po sladki domovini — nebeškem Jeruzalemu. Vice so jim suha, vroča puščava. Koprne edino le k Bogu, viru vse lepote in sladkosti. Oj, da bi ga uživale prav kmalu! A ker ga ne morejo, je to zanje najhujše trpljenje. Zato hrepene po hladilu, polajšanju. In glej! Kakor novopadla rosa poživi ovenele cvetke in kakor pohleven dež napoji suho zemljo, enako šumi kri nove zaveze v to »jezero brez vode« (Cah. 9), da ondí trpeče duše poživlja, tolaži, oveseľjuje ter vodi tja, kjer ne bodo več lačni, niti žejni; kjer izvira

reka žive vode; kjer bo obrisal Bog vse solze ter bodo pri mizi večne ženitnine napajani z reko rajskega veselja . . . Veselje prinaša v vice, kraj teme in smrtne sence, ter vodi duše, ondi bivajoče, v kraljestvo večne svetlobe, da jim ondi sveti večna luč . . . Razliva na trpeče duše sladki božji mir ter jih vodi k večnemu miru v svetih nebesih. Ko angeli božji ponašajo čudovite sadove sv. maše v vice, se godi ondi nekaj podobnega, kakor v ognjeni peči v Babilonu. V ognjeni peči vic zaveje hladilen veter in uboge duše, še posebno tiste, za katere se opravlja sv. maša, čutijo veliko polajšanje trpljenja, morda so tudi popolnoma rešene. Sv. Hieronim trdi, da, ako se za kako dušo daruje sv. maša, zanjo med sv. mašo jenja vsaka muka v vicah. Na drugem kraju isti cerkveni oče pravi, da se pri vsaki sv. maši dvigne veliko število duš iz ječe vic veselo pojoč v sveta nebesa.

Kdo ne občuduje zares premogočne in čudotvorne moči, ki jo ima daritev sv. maše do trpečih duš v vicah? Lajša jim trpljenje in krajša ter jih vodi na večni dom. Toda, ako prav pomislimo, je ta velika moč sv. maše umevna. Saj je Večnemu presveta daritev nove zaveze prijetnejša, kakor če bi mu kdo daroval tisoč svetov z milijardami serafinov. Saj je pač ni prošnje, ki bi je mogel odreči Bog, ako ga prosi njegov Sin Jezus sam. In gotovo je ni duše v vicah in ko bi bila ta tudi najhujše zadolžena, da bi ne mogla sv. Kri Kristusova zanjo plačati dolga! Pomisliti moramo vedno, da je sv. maša taista daritev s križevo daritvijo, da ima neskončno vrednost ter da zadostuje za grehe celega sveta. Značilno je, kar v tem oziru piše župnik Vianej iz Arsa. Nek duhovnik je maševal za dušo umrlega prijatelja. V trenutku povzdigovanja pa je, držeč sv. hostijo v roki, zdihnil: »O sveti, večni Oče! Zamenjajva! Ti imaš dušo mojega prijatelja, ki trpi v vicah; jaz pa imam Telo tvojega Sina, ki je v mojih rokah; zato oprosti mojega prijatelja in jaz ti darujem tvojega Sina z vsemi zaslugami njegovega trpljenja in smrti!« In glej, hipoma ugleda dušo prijatelja, ki se je vsa v svetlobi dvignila v nebo.

Seveda nam ni vselej znano, je li Bog prisodi vselej polno vrednost presvete daritve duši, za katero se daruje. Morda je kak zadržek ali nevrednost te duše kriva tega. Zato imajo kristjani hvalevredno navado, da za isto dušo večkrat darujejo sv. mašo. Splošno trdijo bogoslovci, da se duše v vicah v tem večji meri udeležujejo sadov zanje opravljenih sv. maš, čim bolj so za časa zemskega bivanja hrepenele po sv. maši.

Malahija je bil velik prijatelj ubogih duš v vicah. V neki noči je zaslišal v senu glas, veleč mu, da stoji njegova sestra pred cerkvenimi vratmi ter da nima že 30 dni nič jesti. Ko se Malahija zbudi, se spomni, da je ravno 30 dni minulo,

odkar je zadnjikrat maševal za umrlo. Spoznal je, da sestrina duša koprne po sv. mašah. Odslej večkrat mašuje zanjo. Kmalu nato jo zazre v črni obleki, bližajočo se cerkvi; toda noter ni smela. Pozneje jo je videl belo oblečeno v cerkvi, a ni smela k oltarju. Naposled jo je ugledal zadnjič vso v svetlobi sredi trume belo oblečenih, iz česar je sklepal, da je duša sestrina sprejeta v nebo.

To dogodbo nam sporoča sveti cerkveni oče Bernard ter pristavi tolažljivo pripombo: »Jasno je, da ima sv. maša moč, uničevati grehe, zmagovati sovražne moči ter od zemlje se ločenim odpirati nebesa.«

II. Predstoječa izvajanja slede samoobsebi iz bistva svete maše. Zato je pa tudi naravno, da uči sv. Cerkev že od prvih početkov svojega obstoja: a) da sv. maša donša korist vernim dušam in b) da je ta korist in pomoč največja, ki jo sploh more ta cerkev in verniki nakloniti dušam, trpečim v vicah. Dokazov za to trditev je ogromno število.

a) Že apostoli, katerim je božji Zveličar ukazal darovati sv. mašo ter njeno veliko ceno razlagati vernikom, so z besedo in dejansko jasno učili, da ta pravna daritev ne naklana odpuščanja grehov ter spregleda kazni le živim, ampak da ista razteza svojo moč tudi na duše umrlih. »Daritev sv. maše,« tako uči tridentinski zbor (seja XXII., pag. 2), se po pravici ne daruje le za grehe, kazni, zadoščenja ter druge potrebe še živelih vernikov, ampak po apostolskih sporočilih tudi za v Kristusu umrle, ki še niso popolnoma očiščeni. V apostolskih konstitucijah se nahaja sledeči ukaz: »Zbirajte se na pokopališčih, čitajte sv. knjige, prepevajte ondi v čast mučencem in vseh svetnikov ter za vse v Gospodu umrle sobrate in darujte potem sveto večerjo.« Tudi »spomin mrtvih« (memento mortuorum), ki se nahaja v mašnem obredu kmalu po povzdigovanju, izvira iz apostolskih časov. »Iz tehtnih vzrokov,« piše cerkveni učenik sv. Krizostom, »so apostoli določili, da se mora v sv. mašni daritvi narediti spomin mrtvih; kajti vedeli so, kako jim to koristi.« Bolandisti pripovedujejo, da je že sv. Polikarp, škof iz Smirne, učenec sv. evangelista Janeza, za svoje prednike daroval sv. mašo. Sv. Ciril Jeruzalemski piše v razlagi sv. maše: »Mi se spominjamo pred nami umrlih in verujemo, da imajo tiste duše največji dobiček, za katere se sv. maša opravi. Vem, da mnogi pravijo: Ali pač kaj pomaga duši, ki se je v grehih ločila iz sveta, ako se je spominjamo v molitvah? Za umrle molimo k Bogu; ne spletamo jim vencev, ampak mi darujemo za naše grehe žrtvovanega Kristusa ter tako zanje in zase potolažimo človekoljubnega Boga.« Umirajoči sv. Efrem je zapustil

spodbudno določilo: »Prosim vas, predragi, ne pokopljite me z dišavami, temveč spremljajte me h grobu s svojimi molitvami ter prinašajte Bogu dišave molitev. In trideseti dan se me spominjajte. Kajti mrtvi prejemajo pomoč od prošenj in daritev vernikov.« Omenim naj še spodbudno smrt sv. Monike, bogoljubne matere sv. Avgušтина. Kmalu nato, ko se je izpreobrnil njen sin, sad njenih 17 letnih solzá in molitev, je zbolela v Ostiji pri Rimu. Nekoč se je prebudila iz omotice. Ozre se po okolistoječih, kakor bi hotela vprašati: »Kje sem bila?« Poprej je vedno želela, da bi jo pokopali v Tagaste v Afriki poleg njenega umrlega soproga. Kako prošnjo pa sedaj izgovori do sv. Avgušтина in brata njegovega: »Pokopljite to moje telo, kamor hočete; ne skrbite zanj; le eno vaju prosim: pri oltarju se me spominjajta, kjerkoli bosta.« Kajne, enako prošnjo imajo še dandanes umirajoči starši, bratje, prijatelji do svojih, ki še ostanejo na svetu. In kaj se je zgodilo s truplom umrle sv. Monike? Prenesli so mrliča v cerkev ter »so za umrlo darovali daritev zveličanja«. V bistvu torej je ostal pogreb tak, kakršen je bil pred 1400 leti.

Ko je umrl cesar Konstantin Veliki, so prenesli njegovo truplo v cerkev apostolov Zveličarjevih ter ga ondi položili na mrtvaški oder. Pristopili so duhovniki Gospodovi, obdani od množic ter so praznovali med mnogimi molitvami sv. skrivnosti (sv. mašo). In ljudstvo je molilo s solzami, glasno ihteč za pokoj cesarjeve duše, da so tako izvršili dolžnost ljubezni do bogoljubnega vladarja. Tako poroča Evzebij.

Sv. Ambrož je ob smrti Valentinijana takole govoril: »Da, prinašajte v njegov spomin sv. daritve! S pobožnostjo prosite za njegov pokoj! Ponudite sv. skrivnosti in naši darovi naj podele duši tega otroka mir. Z menoj dvigajte, ljudstva, roke k svetišču... Ne bom trosil na njegov grob cvetlic, ampak razlivati hočem nad njegovo dušo vonj Kristusov. Drugi naj njegovo grobišče bujno krasi z lilijami; naša lilija je Kristus...«

b) Nauk sv. Cerkve je pa tudi, »da je med vsemi sredstvi, ki jih imamo na razpolago v pomoč dušam v vica, najizvrstnejše Bogu tako dopadljiva daritev oltarja« (Trident. seja 25). Dajala je sv. Cerkev umrlim kot nekako dragoceno spremstvo v večnost presveto daritev. Zato je določila, da se naj opravlja sv. daritev na dan smrti ali pogreba. Ta dan ponesó truplo v cerkev ter isto pokopljejo šele po opravljeni sv. daritvi; Cerkev takorekoč spremlja dušo umrlega pred božji sodni prestol, da pomiri božjo jezo ter jej s krvjo Jagnjeta izprosi milostno sodbo. Opravlja se presveta daritev tretji dan v spomin tridnevnega bivanja Jezusovega trupla v grobu ter osvoboditve pravičnih duš iz predpekla. V navadi je črna sv. maša sedmi dan, da voščimo duši umrlega »soboto« večnega pokoja, v spomin, da

je tudi Bog počival po sedemdnevnem stvarjenju sveta. Tudi trideseti dan daruje Cerkev sv. mašo za svoje pokojne člane, posnemajoč s tem navado stare zaveze, ker so Judje objokovali mrtve 30 dni. Da bi se spomin na rajinke ohranil živo v spominu, določa sv. Cerkev tudi obletnico smrti ali pokopa ter tudi take dni opravlja presveto daritev. Že Tertulijan je pisal: »Za mrtve darujemo ob obletnicah sv. daritev.«

Zdi se, kakor da Cerkev nima pokoja v svoji materinski skrbi za rajinke. Zato je ustanovila en dan v letu, ki je namenjen le dušam v vicah, to je spomin vseh vernih duš 2. novembra; ta dan ukazuje poleg drugih obredov ter molitev daritev svete maše za rajinke v črni barvi.

Sv. maše za mrtve opravlja mašnik navadno v črni barvi, ako to dopuščajo pravila; njihov obred se precej loči od obredov navadne sv. maše. V črni sv. maši odpade vse, kar spominja na veselje. Izpade torej gloria, aleluja, zadnji blagoslov. Mašnik čita sekvenco: Strašen dan (Dies irae). Po povzdigovanju prosi mašnik trikrat, zroč na sv. hostijo: »Jagnje božje . . ., daj jim večni mir.«

Vsi obredi črnih maš izražajo žalost, kajti Cerkev kot sočutna mati žaluje z žalujočimi; dvigajo pa tudi naša srca k Bogu ter nas na pretresljiv način opominjajo, da bodimo usmiljeni do duš rajnkinih ter s kakšnimi čutili naj se udeležujemo svetih maš za rajinke.

Toda misliti ne smeš, da le črna sv. maša koristi rajnkim. Vsako sv. mašo lahko opravi mašnik za mrtve ter zanje daruje sad sv. maše; po njej celo lahko nakloni dušam umrlih popolni odpustek, ako opravi sv. mašo pri privilegiranem oltarju. V vsaki sv. maši, naj jo bere mašnik v kakršnisobdi barvi, napravi mašnik spomin za mrtve. Ta molitev, sicer kratka, a nadvse nežna, polna otožnosti in sočutja, se glasi: »Spominjaj se tudi, o Gospod, svojih služabnikov in služabnic, ki so odšli pred nami z znamenjem vere ter počivajo v miru. Tem in vsem, ki počivajo v Kristusu, podeli, prosimo te, o Gospod, kraj polajšanja, luči in miru. Po ravnostem Kristusu, našem Gospodu.« Vseh duš se torej Cerkev spominja. Odkod se pa uči ona tega sočutja in ljubezni? Mašnik stoji pred oltarjem. Pred seboj ima Zveličarja v sv. hostiji. Nanjo mora upreti svoje oči, kakor ukazuje sv. obred. Oj, kaj mu vse pove ta pogled! Na oltarju je Jezus sam, ki je nekoč toliko storil na zemlji za uboge duše; vidi ga visečega na križu; vidi potoke sv. Krvi, ki potekajo iz njegovega presv. Srca tja v ogenj vic, da gase plamen trpljenja ter hlade trpljenje ondi bivajočih duš . . .

Da, svet pozabi svoje kmalu. Cerkev pa svojih otrok ne pozabi nikdar. Od oltarja tekó brez prestanka reke hladila, luči in miru v kraj ognja, teme in nemira ter lajšajo in krajsajo stiske ubogih duš. Kmalu, kmalu bodo gledale luč nebeško v Očetovem domu! Že pozdravljajo od daleč nebesa, kraj sladkega, večnega pokoja! O dragocena moč sv. daritve!

III. Pri starih narodih je bila sledeča navada: v nagrobnih kamenih in spomenikih so vklesavali srce, hoteč pač s tem opozarjati žive: imejte mrtve zapisane v srcu, ne pozabite jih.

Tudi mi ne smemo zabiti rajnkih.

V naših dneh se je vgnezdila čudna navada. Ako kdo umrje, mu napravijo velik pogreb. Krsto z mrličem vozijo na mrtvaškem vozu črni konji s srebrno okovano vprežno opravo; krsta je pokrita z grmado vencev; godba igra žalostinke. Pravijo, da tako hočejo izkazati rajnkemu zadnjo čast. No, namen morda ni ravno slab; saj še revež rad položi venček na grob staršem ali otroku. Toda ta ljubezen do rajnkih mora biti pametna. Kaj pač ima umrli od vse te šare? Njegovo telo ne čuti nič, pa tudi duša nima nič koristi, naj si je že v vicah, v nebesih ali v peklu. Če je morda duša v vicah, ji je treba vse drugače priskočiti na pomoč: z molitvijo, miloščino, postom, trpljenjem, sv. odpustki. Toda, to so le kapljice v ogenj vic. Ako hočeš tja napeljati reko tolažbe, zahajaj k sv. maši, daruj za mrtve sv. mašo. Tukaj jim ne naklanjaš le svojih revnih molitev, ampak molitve, dela, trpljenje in smrt Jezusa Kristusa. To kaj zaleže. Na tak način tisočkrat bolje in hitreje pomagaš dušam v vicah, kot z drugimi pripomočki. Glej torej, da ne pozabiš dolžnosti, ki jih imaš do pokojnih. Morda si dolžan skrbeti za obletnice ali sploh za sv. maše po rajnem očetu, materi, prijatelju, bratu, dobrotniku . . . Naročali so ti na smrtni postelji. Ker je njih trpljenje, ako so v vicah, neizmerno, ne boš šele vprašal: »Kako naj vas tolažim, hčere sionske?« (cf. Jer. 2), ampak pohitel jim boš na pomoč s sv. mašami. To bo zanje najlepši in najtolažljivejši pozdrav tam v večnosti!

Sv. Nikolaj Toletinski je imel kaj usmiljeno srce do trpečih sploh, posebno pa še do ubogih duš v vicah. Zanje je molil, se postil, se pokoril. Nekoč začuje mil, proseč klic: »Oče Nikolaj, mož božji! Jaz sem duša onega moža, ki ti je služil v življenju, a sedaj trpi mnogo v vicah. Prosim te za eno sv. mašo. Tudi druge duše te prosijo za isto milost. Da pa temu veruješ, pojdi z menoj!« In duša je peljala svetnika vunkaj na prostrano polje. Ondi je videl veliko množico ubogih duš sredi plamena, kličočih venomer: »Sveti oče, usmili se nas! Sveti oče, usmili se nas!« Ta pogled in ta mili klic sta šla usmiljenemu možu tako k srcu, da je potem skozi celi teden

zanje maševal in izvrševal tudi druga pokorila. Čez osem dni se mu je zopet prikazala duša onega moža ter mu je prinesla veselo sporočilo, da je rešena ter da so rešene vse one duše. Kako hvaležnost so mu sporočale! Tudi tebi nasproti doni iz vic tožec in proseč glas, kdo vé ali tvojega očeta, matere...: »Mož božji, krščanska duša, prosim te za eno sveto mašo.« Tako ti kliče tudi glas zvona, po katerem te kličejo in prosijo duše v vicah: »Pojdi k sveti maši, daj za svete maše!« Védi, da ti bo Bog obilno plačal, ako tako rad obiskuješ jetnike v vicah, tolažiš ondi bivačoe žalostne, napajaš žejne, nasituješ lačne. Uresničile se bodo nad teboj tolažilne besede: »Blagor usmiljenim, ker bodo dosegli usmiljenje!« Da bode pa daritev za mrtve tem uspešnejša, delaj tako, kakor so delali prvi kristjani. Nad grobovi svojih rajnkih so gradili mrtvaške kapelice. V kapelici je stala miza, krog katere so se zbirali zaostali pri evharistični pojedini. Tukaj so darovali z mašnikom vred presveto daritev ter so jedli od svete mize. Mislili so si namreč, da se s to sveto pojedino najtesneje ž njimi družijo. In to z vso pravico! Kajti gori v nebesih uživajo istega Kristusa, katerega uživamo mi v sveti evharistiji. Pri obhajilni mizi, predragi, se lahko na skrivnosten način družite z rajnkimi; oko jih sicer ne vidi, toda srce čuti to, da smo jim blizu — v Kristusu. Tukaj stopi v veljavo občestvo svetnikov. Hvala Bogu! Še se je ohranila po nekaterih krajih ta stara krščanska navada, da gredo po smrti dragega rajnkega skupno k sv. obhajilu. Ta lepa, sveta navada ne sme zamreti, temveč mora vzkleti k novemu življenju. Ako kateri vaših dragih zamre, se ne zadovoljite samo s tem, da greste za njim za pogrebom ter da daste zanj za svete maše, oprimate se te lepe navade. Hišni gospodar naj določi dan, kdaj naj cela družina stopi k mizi Gospodovi. O sveta ura, ki vse druží v skupni ljubezni do Jezusa ter sklepa vez ljubezni med tem in onim svetom! Kako se olajša otožno srce, kako se oddahne v skupni ljubezni do Jezusa! Ti čutiš, da ti je ljubljena duša blizu; solze sladke ljubezni in tolažbe ti tekó po licih. Kako se veseli tega tudi ljubljena duša, kako hitro se bliža večnemu pokoju. Glej, tako bo sad svete maše še bogatejši in koristnejši umrlim. Torej k sv. obhajilu za mrtve! Ne prepustite vsega le mašniku; tudi vi sodelujte ž njim ter sodarujte ž njim tako, da se s Kristusom združite v sv. obhajilu. Kajti čimbolj ste s Kristusom združeni, tem večjo moč bo imela vaša molitev za rajnke, tem več tolažbe in pomoči jim boste naklanjali. Nas bo pa opravičeno navdajala sladka zavest: Že zdavnej bomo morda počivali v črni prsti — pozabljeni od svojih; toda Cerkev bo prinašala za nas presveto daritev; evharistični Jezus nam bo v preobilni meri vračal, ako smo v življenju radi s sveto mašo pomagali vernim dušam v vicah.

Tebi pa, o večni veliki duhovnik Jezus Kristus, bodi iz dna srca večna čast in hvala, ker si nam s presveto mašno daritvijo podal tako mogočen pripomoček, da moremo svojim dragim rajnkim pomagati. Visoko hočemo ceniti ta dragoceni dar za naše ljube rajnke. Da jim bo pa presveta daritev pri našala tem več tolažbe ter kmalu tudi tako zaželeno rešitev, hočemo ž njo sklepati prav pogosto sv. obhajilo. O usmiljeni Gospod Jezus Kristus, ki si na križu viseč govoril tolažilno besedo: »Danes boš z menoj v raj«, mi zaupamo na tvoje neskončno usmiljenje. Gotovo se bodeš, ako darujemo presveto daritev za naše ljube rajnke, z milostipolnim očesom oziral v kraj tuče in pregnanstva ter nagovoril marsikatero dušo: »Še danes boš z menoj v raj.« Amen. Fr. Rihar.

Druga predpepelnična nedelja.

Kako naj grešnik odpravi težave, ki ga ovirajo pri izvrševanju pokore.

Potem pride hudič in vzame besedo iz njih srca, da ne bi verovali in se zveličali.
Luk, 8, 12.

Kako veliko zaničevanje in sovraštvo ima hudobni duh do besede božje, nam pove naš Zveličar sam, ki ga primerja požrešnim pticam, ki komaj dobro vsejano seme pozobljejo in uničijo. Ravno s takim sovraštvom se spravlja z vso vneto tudi na nas uboge ljudi, da bi nam vsejano besedo božjo, ki nas more po besedah sv. Jakoba apostola zveličati (Jak. 1, 21), iztrgal iz naših src. Posebno si prizadeva to nad grešniki, ki so vsled smrtnih grehov pod njegovo oblastjo. Hudič se namreč boji, da bi seme božje, ki je padlo na tako trdovratno srce, s svojo močjo polagoma ne omehčalo grešnika in ga zopet privedlo k pokori in zveličanju. Katerih sredstev se pa poslužuje v dosego tega zlobnega namena? Kakor je nekdanj sv. Pavel opominjal Korinčane (Dej. ap. 17, 30), rekoč: »Bog oznanjuje sedaj ljudem, da naj vsi povsod pokoro delajo,« tako tudi še dandanes Bog razsvetljuje grešnika, bodisi z notranjo milostjo, bodisi tudi na zunanje z besedo božjo. Ako tedaj satan ne more odvrniti ljudi od pridig, — kar se mu pa le prerado posreči, — izkuša vsaj to doseči, da bi ljudje tega ne verjeli, kar se jim govori s prižnice. Saj ni tako vse res, stan smrtnega greha ni tako nevaren, tiste grožnje s peklenkim večnim ognjem so izmišljene, za to, da bi duhovniki laže sleparili ljudi: sicer je pa še vedno čas za pokoro, preje se mora človek naužiti veselja, mlada kri naj se raduje in živi; tako izkuša preslepiti mladi svet. Sili ga, po besedah sv. Avgušтина, da naj le še

ostane nekaj časa v grešni priložnosti in naj se še naprej vdaja tej ali oni strasti; saj se še ni treba bati smrti, ker bo še dolgo živel, Bog je pa tudi neskončno usmiljen in en sam zdihljaj: »O Bog, grešil sem,« bo zadosti za pokoro. Na ta način doseže, da grešnik vedno odlaša in odlaša, ker misli, da je še čas, in se tako večno pogubi. O grešniki! Prosim vas, ne dajte se ujeti izkušnjavcu, da bi vam iztrgal iz srca besedo božjo, ki vas vabi k pokori, izkušnjavcu, ki želi, da bi se nikdar ne izpreobrnili in se tako pogubili. Zato mislite že kar od danes naprej na resnično pokoro in ne odlašajte več z njo; imeli bote seveda težave, toda nikar ne obupajte. Podal vam bom potrebna navodila, da se boste teh težav lahko rešili, in vas obenem priporočam vse-mogočnemu Bogu, ki naj vam po presv. Srcu Jezusovem in po priprošnji brezmadežne Device Marije podeli potrebne milosti in zadostno razsvetljenje.

Vsako izpreobrnjenje je nadnaravna milost božja, po kateri se grešnik otrese sužnosti satanove in se poda na pot pokore in zveličanja. Izpreobrniti se in pokoro delati, pravi sv. Tomaž Akv. (1, 2, qu. 113, 5), ni nič drugega, ko zapustiti stan greha in sovraštva božjega; spraviti se z najvišjim Gospodom in z njegovo posvečujočo milostjo zopet dobiti pravico do nebeškega kraljestva; z eno besedo: iz sužnja satanovega postati otrok in prijatelj božji. Pri izpreobrnjenju pa morata sodelovati Bog in grešnik; kadar Bog opominja grešnika z milostjo, mora ta ukloniti svojo voljo in odpovedati se mora grešnemu poželenju. Zato pravi sv. Avguštin (contra Jul. c. 3.): »Kdo bi delal pokoro in se izpreobrnil, ako bi mu Bog ne dal svoje milosti?«

Kadar Bog grešnika s svojim razsvetljenjem in z besedo božjo nagiblje k pokori, mu stavi pred oči revni stan greha in pretečo nevarnost žalostne smrti; zato mu ponuja svojo pomoč in ga takorekoč prosi, da naj se zopet povrne k njemu: »červavno si onečastil moje ime z grehi, vendar pridi in sprejel te bom, sprejel za prijatelja, otroka, dediča mojega kraljestva; pridi in ne daj se ustrašiti radi velike množine svojih grehov.« »Vsi grehi, s katerimi si se bil pregrešil, ti ne bodo škodili« (Prim. Ezech. 33, 16). Ali je kdaj razžaljen človek pokazal večjo željo in ponujal boljša sredstva, da bi se spoprijaznil s svojim sovražnikom?

Kaj pa stori grešnik, kadar ga kliče Bog? Ako že nima popolnoma otrpjenosti vesti, bo spoznal glas božji, spoznal bo potrebo pokore, kajti sicer bi prišel za kazen po smrti v večni ogenj. Nikakor mu ne pripušča vesti, da bi rekel: nočem, ne bom! Kaj pa stori? Da potolaži vsaj za kratek čas svojo vest, in da naravnost ne nasprotuje Bogu, pravi: izpreobrnil se bom

gotovo, pa sedaj še ne, toda kmalu, ko bo prišel kak praznik, se bom izpovedal in začel drugače živeti. Čez en čas bom opustil grešno priložnost, ko bo šla oseba, s katero imam prepovedano znanje, od hiše. Kedar se bodo zboljšale moje gmotne razmere, bom povrnil krivično blago; kmalu se bom spoprijaznil s sosedom, bo že kako nanese. Na ta način odlaša in dela z Bogom, kakor delamo mi z beračem, če mu nočemo dati vbočajme. »Pojdi in zopet pridi, jutri ti bom dal!« (Preg. 3, 28.) Tako obeta Bogu prazne besede, kakor bi rekel, češ, saj je njegova skrb, ali se jaz spokorim ali ne. Kako velika predrznost! Zato pravi sv. Bernard: »Kako velika in maščevanja vredna je krivica, da si ubog zemeljski črv predrzne glas Stvarnika nebes in zemlje prezirati!«

In ravno vsled tega nastanejo za grešnika žalostne, večkrat celo pogubne posledice! Če hoče grešnik pokoro delati, s katero pa odlaša, ker misli, da ima še dosti časa, zahteva takorekoč od Boga, da bi mu dal za to potrebnega časa. »Čase in ure je Oče ohranil v svoji oblasti,« beremo v dejanju apostolov (1, 7), in paganski modrijan Seneka (ep. 103) je rekel: »Ne crastino quidem dominamur: niti jutrišnjega dneva nismo gospodarji.« Ali pa bo Bog dal čas takemu grešniku, ki odlaša? Bog, ki mu je obljubil, če se spokori, odpuščanje grehov? Sveti Gregor piše: »Bog je obljubil odpuščanje spokorniku: toda, grešnik, ali ti je obljubil tudi čas, če boš odlašal?« (Mom. in ev. 12.) »Ne, niti jutrišnjega dneva ti ni obljubil,« pravi sv. Avgustin (in Ps. 114). Sv. pismo zatrjuje isto: »Leta hudobnih bodo skrajšana« (Preg. 10, 27). In sv. Pavel piše: »Ko poreko: 'mirni in varni smo,' tedaj jih mahoma doleti poguba, kakor porodne bolečine ženo, in ne bodo ušli« (1. Tes. 5, 3).

To je izkusil tudi ošabni, vsled pohujšljivega življenja splošno znani grešnik Kryzaorij, o katerem piše sv. Gregorij. (L. 4. Dial. C. 28.) Ko ga je Bog sklenil kaznovati, mu pošlje hudo bolezen. Na smrtni postelji so se mu prikazale grozne pošasti in mu grozile. Metal se je semintje, toda vedno so mu bile pred očmi in ga hotele tirati v peklensko brezno; v tem strahu pokliče sina in domače na pomoč. Ko pa vidi, da mu ne morejo pomagati, se obrne slednjič do Boga in vpije: »Vsaj še do jutri, vsaj še toliko počakaj!« Toda Bog ga ni uslišal, ker je bila mera že polna, in med groznim vpitjem je izročil svojo nespokorjeno dušo peklenskim duhovom.

Oj, koliko je ljudi, ki se jim ravno tako godi; dasiravno ne vedo za dan smrti, pa vendar vedno odlašajo s pokoro, in zato pravi sv. Hieronim, da nobena reč ljudi bolj ne zapelje, ko ta, da si obljublajo daljše življenje, kakor ga jim je Stvarnik določil. Nazadnje tako dolgo odlašajo, da pride nenadoma nadnje jeza božja in jih pahne v večno pogubljenje.

Toda recimo, da bi Bog dal takemu grešniku dovolj časa za pokoro, kakor pogosto vidimo, da brezbožni ljudje dolgo

živé; ali je v tem slučaju gotovo, da se bo izpreobrnil? Prav težko! Kajti ne le čas, temuč tudi milost božja je potrebna k pokori, in če bi Bog slednjo odrekel grešniku, bi mu ne storil niti najmanjše krivice. Milost božja je namreč popolnoma prostovoljen, od Boga podeljen dar, katerega je pa grešnik nevreden, ker sovraži Boga in ljubi greh. Bog lahko grešnika vsled njegove brezbržnosti zapusti in ga često privede do takega stanja, da sploh ni zmožen milosti božje sprejeti; n. pr. popolna zakrknjenost srca, sovraštvo do vsega svetega, do vere itd. Gorje ti, grešnik, kedar te bo Bog tako kaznoval radi tvoje nemarnosti, gorje ti, kajti večno pogubljenje te čaka!

Toda — dragi moj — da boš še bolj spoznal, kako nevarno je odlašati s pokoro, poglejmo, ali bi se ti izpreobrnil, če bi ti Bog vseeno dal vsled svoje usmiljenosti zadostno milost?

Prav težko, ali pa sploh ne! Toda zakaj! Povej mi, ali nimaš tudi sedaj zadosti milosti, potrebne k pokori? Sedaj se ji upiraš, ali misliš, da se ji pozneje ne boš? »Kakor danes, tako bo jutri, in še veliko bolj!« pravi prerok Izaija (56, 12). Kakor odlašáš danes, tako boš jutri, in tako čezdalje bolj, ker se bodo tudi tvoji grehi vedno bolj množili in se boš tudi ti vedno bolj oddaljeval od Boga; kolikor bolj boš grešil, toliko bolj boš kriv, če bo božje potrpežljivosti enkrat konec. In kakšne milosti upaš doseči od jeznega, razžaljenega Stvarnika? Kolikor dalj časa boš živel v grehu, toliko močnejše milosti ti bo treba za pokoro. Ta milost pa je poseben dar božji; ali pa moreš li, ki si že tolikokrat zaničeval njegove opomine, upati nanjo? Ali se ti bo Bog zato dobrotljivega izkazal, ker si ga še večkrat in vedno hujše žalil? Ali bode sploh tvoje grešno srce pripravljeno sprejeti milost božjo?

Sveto pismo nam dokazuje nasprotno: »Dežil bo nad grešnike zanjke,« pravi psalmist (Ps. 10, 7). Ti žališ Boga s skopostjo, z zatiranjem ubogih, s krivično mero in vago, sploh z ničvrednim življenjem; na pokoro ne misliš in grehe kopičiš; kedar te bo morda razsvetlila milost božja, se boš izpovedal, površno seveda in brez pravega kesanja, in ta spoved bo zate tista zanjka, o kateri govori psalmist. Mislil boš, saj ni bilo tako hudo, in grešil boš naprej. Kaj pa Bog? Ali ti bo še enkrat poslal potrebno milost? Ne! Sam Kristus pravi: »Glejte, vaš dom se vam izpremeni v puščavo« (Mat. 23, 38). Ali se niso uresničile te besede nad grešnimi prebivalci, katerim je Noe oznanjeval pred potopom pokoro? Ker so odlašali ljudje s pokoro in se norčevali iz Boga, je poslal nadnje, kakor piše sv. Jeronim, dvajset let preje vesoljni potop, kakor je določil, in pokončal vse, razen Noetove družine. Nasprotno pa je prizanesel Ninivljanom, katerim je prerok Jona pridigal pokoro, prizanesel zato, ker niso odlašali do štiridesetega dne, temuč so takoj oblekli spokorna oblačila, potresli glavo s pepelom in svoje življenje popolnoma izpremenili. O grešnik! sedaj

lahko izprevidiš, v kaki nevarnosti se nahajaš, zakaj torej odlašaj, ko te k temu sili le tvoja razbrzdana volja, tvoje slepo zaupanje.

Dasiravno nima grešnik prav nobenega vzroka, odlašati s pokoro, si vendar vsak domišluje, da ga ima, in posledica je le redko izpreobrnjenje. Temu se zdi tako težko odpustiti sovražniku, drugemu povrniti ukradeno blago, zapustiti grešne priložnosti, slabe družčine, opustiti razvajene strasti in navade. Toda ravno ti vzroki so krivi, da se tako redko doseže prava pokora; kajti strasti se ukoreninijo in jih je prav težko izrvati.

Zastaran grešnik je podoben človeku, ki k težkemu bremenu še vedno doklada in misli, da ga bo vseeno lahko nesel. — Opat Arzenij je nekoč sedel v svoji celici in kar naenkrat zasliši glas: »Pojdi, Arzenij, hočem ti pokazati, kako ljudje delajo!« In kaj je videl? Zagledal je moža, ki se je trudil, da bi vzdignil težko butaro drv. Toda namesto da bi nekaj polen odložil, vzame sekiro, naseka še novih zraven in jih poveže v butaro. Menih se je čudil nad nespametnim ravnanjem moža, ki se je toliko zastonj trudil. Toda glas mu pravi: »Ta mož je podoba vseh tistih, ki živijo v velikih grehih; ako se jih nagovarja k pokori, nočejo o njej nič slišati, temuč greše v svoji trdovratnosti naprej, tako da jih slednjič teža in množina lastnih grehov potegne v večni ogenj.«

Grešnik, ali ne delaš tudi ti tako? Kako malo se meniš za božja navodila, kako malo za glas vesti, ki te kliče k poboljšanju. Zato pazi in ne odlašaj več; vest te bo vedno hujše grizla, vedno težje se boš odločil za pokoro in mogoče je sploh ne boš nikoli pričel, kaj šele končal! Ali misliš, da ne bo tako?

Da, žalibog, ravno tako bo! In če se boš hotel izpreobrniti, vedi, da je potreba za to trdne, krepke volje. S tem pa, da odlašaj, slabiš tudi svojo voljo; grehov imaš vedno več, strasti so vedno hujše, grešne priložnosti se ti kar same ponujajo. Tudi tvoj razum bo popolnoma otemnel, tako da se ti bo zdela pokora sploh nemogoča. Zastarana bolezen se težko ozdravi; zato pravi paganski pesnik Ovidij: principiis obsta, t. j. v začetku se ustavljalj, sicer bo prepozno. In res! Medtem ko se bolezen v svojem začetku brez truda ozdravi, se ozdravijo izmed sto bolnikov, ki so odlašali, komaj trije. Kakor nesejo ostali bolezen v grob, tako nese tudi zastaran grešnik svoje hudobije na oni svet, v svojo lastno pogubo, kakor pravi pobožni Job: »Njegove kosti bodo napolnjene s pregrehami njegove mladosti, in v prahu bodo z njim počivale (Job. 20, 11); to se pravi: grehi, katerih se je bil navadil v svoji mladosti, se bodo ukoreninili v njegove kosti in bodo ostali do njegove starosti, ostali celo do groba, do smrti. (Sv. Greg.)

Ali je pa tudi drugače mogoče, moj grešnik? Praviš, greha ne morem zapustiti, ker sem vezan nanj, kakor z nitjo; kako ga boš pozneje, ko bo nastala iz te niti močna vrv? Sedaj

se ne moreš rešiti iz blata, v katerem tičiš do kolen, kako se boš takrat, ko ti bo segal do vratu? Ako ne moreš sedaj premagati svoje narave, kako jo boš takrat, ko bo postala vsled slabih navad druga, še omahljivejša narava. Ako ne moreš krotiti svojega mesenega poželenja sedaj, ko je podobno mali iskrici, kako ga boš pozneje, ko bo gorelo ko požrešen plamen. Z eno besedo: ako sedaj nisi dosti močan, da bi ukrotil svoje strasti, ko so še slabe, kako jih boš takrat, ko boš njih suženj in brez vsake moči. Sedaj se moraš boriti zoper pet, deset, dvajset grehov, pozneje jih bo sto ali pa še veliko več. Kako si moreš domišljevati, da se boš pozneje poboljšal, ko vendar lahko spoznaš, da si vsak dan slabši, kako moreš biti tako zaslepljen, da ne spoznaš nevarne osti, v katero se izpostavljaš z vednim odlašanjem, nevarnosti namreč, nikdar se spokoriti in v sovraštvu z Bogom umreti.

Odpri torej svoje oči — zaslepljeni grešnik — in spoznaj svoj žalostni stan, stan, ki te lahko večno pogubi. Ali si pa morebiti prepričan, da boš imel in dobil potrebnega časa za pokoro? Preteklost ni več tvoja, prihodnost pa tudi mogoče ne bo! Edino Bog ti more biti za to porok; toda, ali ti je on obljubil ta čas? Mislim, da ne! Zato se ne zanašaj na prihodnost, temuč porabi čas, ki ga imaš. »Glej, sedaj je prijeten čas, glej, sedaj dan zveličanja,« te opominja sv. apostol Pavel (II. Kor. 6, 2). Bog te kliče z milostjo in ti ponuja svojo prijateljsko roko. Ne zamudi torej resne prilike in ne reci: jutri bom začel; začni še danes, začni takoj! Sedaj se boš najlaže premagal, ko ti ponuja Bog svojo pomoč. Če te bo zapustil, se morda ne boš vrnil. Z današnjim dnem, ko te Bog kliče, bo mogoče konec njegovega usmiljenja, lahko je to zadnji opomin k tvojemu zveličanju. Zato obžaluj svoj žalostni stan, izpovej se odkritosrčno svojih grehov takoj ko bo mogoče, raztrgaj grešne vezi, ki te oklepajo v jarem satanov, in zateci se k Bogu. Da, prelubi moj, tako moraš storiti, če hočeš biti zveličan. Kedar te Bog vabi in spodbuja k dobremu, se mu ne ustavlja, nikar ne odlašaj na poznejši čas, sicer se boš kesal, pa bo prepozno: manjkalo ti bo mogoče časa, manjkala potrebna milost božja, manjkala krepka volja. Zato stori sedaj, kar želiš, da bi bilo storjeno ob tvoji zadnji uri, in veselil se boš tega že v življenju, še bolj pa na smrtno uro, najbolj seveda v srečni, blaženi večnosti. Amen.

Po M. Schmitz — B. K.

Tretja predpepelnična nedelja.

1. O pohujšanju.

In spredaj idoč i so ga svarili, da naj molči. Luk. 18, 39.

Ubog slepec se zateče k božjemu Zveličarju. S povzdignjenimi rokami in glasno vpijoč ga prosi pomoči. A mimogredoči so vpijočega in prosečega slepca svarili, da naj molči, da naj neha prositi.

Kdo so pa bili oni, ki so onega ubogega slepca svarili, da naj molči, ki so onemu ubogemu slepcu branili prositi in moliti? So bili pagani in neverniki? Ne, ampak bili so oni, ki so šli za Jezusom, ki so Jezusa spremljali na njegovem potovanju.

Ravno tako nahajamo tudi dandanes mnogo, mnogo takih, ki pravijo, da hodijo za Kristusom, ki se smatrajo za nasledovalce Kristusove, pa druge, svojega bližnjega, odvrčajo od dobrega in navajajo k hudemu, slabemu. Premnogo kristjanov, pravim, nahajamo dandanes, ki dajejo svojemu bližnjemu s tem pohujšanje, ker ovirajo dobro, slabo pa pospešujejo. Da, koliko in koliko pohujševanja nahajamo med današnjimi kristjani! Da, koliko in koliko današnjih kristjanov daje pohujšanje svojemu bližnjemu! A vendar, kako strašne so besede, kako strašno zvenijo besede, katere je izrekla večna Resnica o pohujšanju in o onih, ki dajo pohujšanje: »Kdor pa pohujša katerega teh malih, ki v mene verujejo, bi mu bilo bolje, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat in bi se potopil v globočino morja. Gorje svetu zaradi pohujšanja!« (Mat. 18, 6, 7.) Strašne besede. A je tudi pohujšanje strašno dejanje.

Kajti drugi grešniki se uprejo na skrivnem svojemu Bogu in Stvarniku, oni pa, ki dá pohujšanje, se upre svojemu Bogu in Stvarniku javno. Kajti drugi grešniki škodujejo le sami sebi, oni pa, ki dá pohujšanje, škoduje tudi drugim, povzroči pogosto cela opustošenja v kraljestvu Jezusovem na zemlji. Ker je med dandanašnjimi kristjani pohujševanje tako zelo razširjeno, utegne se tudi med nami nahajati kdo, ki je v svojem minulem življenju dal, ali celo dajal pohujšanje, ki je morilec ene ali celo več neumrljivih človeških duš, zato sem se namenil vam danes govoriti o pohujšanju, da se bode prihodnje vsakdo izmed nas, da, tudi oni izmed nas, ki so že dali pohujšanje, ali celo ga dajali, varoval vsakega pohujševalnega dejanja. Pokazal vam bodem v svojem današnjem govoru: I. kako se oni, ki dá pohujšanje, upre javno in očitno svojemu Bogu in Stvarniku, in II. kako opustošenje povzroči čestokrat v kraljestvu Kristusovem na zemlji.

I. Oni, ki dá pohujšanje, se javno in očitno upre svojemu neskončno dobremu Bogu; postane javno in očitno sovražnik in protivnik božji; uniči in podere javno in očitno ono, kar je Jezus s toliko težavo sezidal; umori javno in očitno eno ali celo več človeških duš, za katere je Jezus daroval svoje življenje, za katere je Jezus prelil svojo kri do zadnje kapljice; se javno in očitno trudi, da pogubi one duše, za katere je Jezus umrl na lesu križa, da jih zveliča.

Jezus je povsod med svojimi rojaki oznanjeval svoj evangelij in zapovedal svojim apostolom in njihovim naslednikom, da naj ga tudi povsod med pagani oznanjujejo. S svojim božjim naukom je hotel in še hoče Zveličar v naših srcih zatreti greh, grešna nagnenja in vcepiti v njih krepost. Vprašam vas, ljubljani v Gospodu, kaj pa počenjajo oni, ki dajo ali celo dajejo pohujšanje svojemu bližnjemu z umazanim in brezverskim govorjenjem? Ali ne oznanjujejo tudi evangelija, toda ne Kristusovega, ampak satanovega? Kako bi naj drugače nazival nesramno in protiversko govorjenje mnogih današnjih kristjanov, ki dajo ali celo dajejo z umazanim in protiverskim govorjenjem svojemu bližnjemu pohujšanje? Kako bi naj drugače imenoval zapeljivo govorjenje in napačna načela premnogih današnjih kristjanov, s čemer dajo ali celo dajejo mnogo pohujšanja bližnjemu? Koliko slabega, pohotnega, umazanega, nesramnega, zapeljivega, protiverskega govorjenja se sliši dandanes, govorjenja, ki izpodkopuje vernost in nramnost v vernih in poštenih srcih! Koliko slabih kristjanov slišiš se dandanes širokoustiti: razna spolna čuvstvovanja in dejanja, o katerih učijo katoliški duhovni, da so velik greh, niso nikakor greh, ampak so le slabosti človeške narave; Bog sam je vcepil človeški naravi spolni nagon, torej ne morejo biti razna spolna čuvstvovanja in dejanja nikakor greh! Kolikokrat slišiš dandanes tako govoriti!

Kristus in sv. katoliška Cerkev si prizadevata, da bi globoka vernost in krščanska čednost procvitali med kristjani. Zaraditega je postavil Kristus sv. zakramente, ki bi naj nas posvečevali in krepčali; ustanovil je v svoji Cerkvi pridigarstvo, ki bi naj nas spodbujalo k dobremu in odvrčalo od hudega; sv. Cerkev je vpeljala razne prelepe obrede, ki bi naj naše misli povzdigovale k Bogu. Glejte! tudi zapeljivci se trudijo, si prizadevajo, da bi v človeških srcih vcepili, toda ne globoke vernosti, ampak brezvernost; toda ne krščanske čednosti, ampak nenramnost. Mnogobrojni zapeljivci naših dni si prizadevajo z nesramnimi podobami, z nesramnim berilom, z nespodobno obleko, z nesramnimi predstavami, z dvournimi besedami, z brezsravnimi govori otrovati pošena, krepostna, globokoverna srca z nenramnostjo in brezvernostjo. Ali niso to sredstva, s katerimi hoče pekel uničiti kraljestvo Kristusovo na zemlji?

Nasledniki apostolov in njihovi pomočniki opravljajo v kraljestvu Kristusovem na zemlji razne službe, da kraljestvo Kristusovo na zemlji razširijo do skrajnih zemeljskih mej, da vladajo, utrjujejo kraljestvo Kristusovo na zemlji, da vse ljudi posvetijo. Eni izmed naslednikov apostolov in njihovih pomočnikov so v to svrho apostoli, drugi pastirji, tretji učenci itd. Opravljajo razne službe, a vse opravljajo le, da posvetijo neumrljive človeške duše. Glejte! ravnotako opravljajo tudi zapeljivci, razširjevalci kraljestva satanovega, razne službe; a vse te službe opravljajo, da pogubljajo večno neumrljive človeške duše. Glejte, dragi v Kristusu, tako eni izmed vojščakov satanovih pogubljajo neumrljive človeške duše s tem, da pišejo in izdajajo brezverske in pohotne spise; drugi pogubljajo neumrljive človeške duše s tem, da dajo ali dajejo nedolžnim in nič hudega slutečim razna zapeljiva darila.

Vprašam vas, ljubljeni v Kristusu, ali se ne upre javno in očitno Kristusu oni, ki dá ali ki celo daje pohujšanje? Ali ne podere oni, ki pohujša svojega bližnjega, tega, kar je Jezus sezidal? Ali ne pahne oni, ki svojega bližnjega pohujša, v peklensko brezno tega, kar je Jezus s svojo lastno krvjo otel peklenskega brezna? Tako je naslikal sv. apostol Pavel vernikom greh pohujšanja. Hočete, rekel je, pogubiti one duše, za katere je Jezus umrl na lesu križa? Kaj! Bog je od vekomaj določil sredstva, da odreši svet, ko se dopolni čas. Bog se je učlovečil, se je daroval na lesu križa samega sebe, da pridobi neumrljivim človeškim dušam življenje, prostost in zveličanje. Glejte! oni, ki svojega bližnjega pohujša, ugrabi božjemu Zveličarju duše, za katere je on toliko žrtvoval, pahne v peklensko brezno, peklensko suženjstvo duše, za katere je Zveličar pretil svojo kri do zadnje kapljice.

Vprašam vas, ali je zmožen tako hudobnega, zlobnega dejanja — bližnjega pohujšati — pravi kristjan? Ne. Takega dejanja je zmožen le sovražnik božji, hudobni duh, satan in zlobni ljudje, ki so sovražniki luči in prijatelji teme, ki so satani v človeški podobi. Sam božji Zveličar je imenoval vse one ljudi, ki bližnjega pohujšajo, zapeljavajo v greh, satane v človeški podobi, da, celo sv. Petra, prvaka apostolov, ni izvzel. »Poberi se od mene, satan,« je rekel nekoč Zveličar sv. Petru, »v pohujšanje si mi, ker ne umeš, kar je božjega, ampak, kar je človeškega« (Mat. 16, 23). Le gole besede so bile, s katerimi je hotel sv. Peter zabraniti trpljenje Jezusovo, njegovo smrt na križu in tako tudi odrešenje sveta; le te gole besede so bile, ki so dovedle Zveličarja, da je imenoval Petra satana, pomočnika pekla, odposlanca hudobnega duha, sovražnika in protivnika božjega.

Kristus je že imenoval sv. Petra satana, sovražnika božjega zaradi njegovih maloštevilnih besedi, kako ime bi šele nadel mnogobrojnim današnjim gospodarjem, ki so tako zlobni,

da nedolžne posle, ki komaj stopijo v njihovo službo, napadejo, zapeljejo; ki zahtevajo od svojih poslov namesto pridnosti in zvestobe v službi njihovo osebno poštenost in čast? Kako ime bi šele nadel Kristus mnogobrojnim gospodarjem naših dni, katerih službe ostavljajo posli brez zaslužka in brez poštenja; katerih hiše poslom niso branik njihove časti, njihovega dobrega imena, ampak pogubonosne zanjke! Kako ime bi šele nadel Zveličar mnogoštevilnim današnjim gospodinjam, ki branijo svojim poslom izpolnjevati verske dolžnosti, nikakor pa ne branijo svojim poslom razuzdano živeti, ampak celo navajajo svoje posle k razuzdanemu življenju?

Kaj bi rekel Jezus premnogim današnjim staršem, kako ime bi jim nadel? Oh, koliko, koliko staršev je dandanes, katerih njihovi otroci nikdar ne slišijo govoriti o Bogu, o molitvi, o veri, o cerkvi, o službi božji, ampak vedno le o svetnih rečeh, o svetnih zabavah, katerih njihovi otroci nikdar ne slišijo moliti, pač pa čestokrat preklinjati, katerih njihovi otroci nikdar ali pa le malokdaj vidijo iti v cerkev, k sv. zakramentom, pač pa prečestokrat prebirati brezverske, od sv. Cerkve prepovedane časopise, katere vidijo njihovi otroci uživati ob petkih in drugih postnih dnevih meso! Vprašam vas, kake pojme morajo dobiti taki nesrečni otroci takih še bolj nesrečnih staršev o katoliški veri, ko primerjajo sami pri sebi to, kar so slišali v šoli in cerkvi o obveznosti božjih in cerkvenih zapovedi, z verskim življenjem svojih roditeljev? Ali ne porušijo taki starši svojim otrokom že v cvetu njihovih let temelj vernosti in poštenosti?

II. Kolika in kakšna opustošenja povzročijo pohujševalci v kraljestvu Kristusovem na zemlji. Mnogoštevilna in najgrozovitejša opustošenja. Oni namreč, ki pohujša svojega bližnjega, v premnogih slučajih ne pohujša samo ene osebe, enega človeka, ampak mnogo ljudi, da, cele vasi, cela mesta, cele dežele. Kajti premnogokrat se dogaja, da oni, katerega je njegov bližnji pohujšal, pohujša svojega bližnjega. Ta pohujšanec in zapeljanec pohujša zopet drugega in tako se pripeti, da se pohujšanje, s katerim je bil pohujšan prvotno le eden, raztegne sčasoma na cele vasi, mesta, da, na cele dežele. Pohujšljivo življenje enega samega človeka je premnogokrat vzrok te ali one splošne grešne navade, ki se sčasoma na globoko in široko razkorenini in razpase in preide tudi na potomce.

Pohujšanje je takorekoč skupen kvas, ki mnogokrat pokvari kar cele kraje. Tako govori sv. apostol Pavel. Ko je govoril božji Zveličar judovskim množicam o Herodu, tedaj je svaril vse, da naj se varujejo njegovih slabih zgledov, njegovega slabega, grdega življenja, občevarja ž njim kakor strupenega kvasu. »Glejte in varujte se,« rekel je Zveličar, »kvasu farizejev in kvasu Herodovega!« (Mart. 8. 8, 15). Ali veste, pravi apostol narodov, da eden sam slab zgled pokvari celo srenjo? Eden sam krvosramnež je bil v krščanski srenji v Korintu in sv. apo-

stol Pavel se je bal, da bode ta nesrečnež s svojim pohujšljivim življenjem liki slab, pokvarjen kvas vso srenjo pokvaril in okužil. Zaraditega je zapovedal tamkajšnjim vernikom: varujte se onega človeka. »Ali ne veste, da malo kvasu vse testo okisa?« (I. Kor. 5, 6.)

Tega nas uči tudi vsakdanja izkušnja. Vprašajmo se, kdo je to ali ono deželo odtrgal od edino zveličavne sv. katoliške Cerkve, potem, ko je v tej ali oni deželi zasejal krivoverstvo ali razkol? Ali niso bili posamezniki, katerih pohotnost, nedoslednost, vetrnost gre od ust do ust, se širi od roda do roda in se bode širila do konca sveta? Kako so se razpasle razne pregrehe, katerih strupeni vzduh je sčasoma okužil cele dežele? Odkod so nastale, se porodile razne pregrehe, ki so okužile tisoče ljudi? Od peščice nevarnih in pokvarjenih ljudi. Ko je Bog pokončal z ognjem z neba mesto Sodomo, je bila v imenovanem mestu hudobija tako zelo narasla, da se niti v vsej Sodomi ni nahajalo deset pravičnih. Pa je bila Sodoma že od svojega početka tako brezbožna? Gotovo ne! Ko je bila Sodoma pozidana, ni bilo znabiti deset grešnikov, brezbožnežev med njenimi prebivalci. Kako se je pa tekom časa tako zelo razkoreninila pregreha med njenimi prebivalci? Po pohujšanju. Eden izmed prebivalcev mesta Sodome je živel pregrešno, je s svojim pregrešnim življenjem pohujšal pet ali šest drugih. Ti pohujšanci so zopet druge pohujšali in zapeljali, tako da je tekom časa narasla brezbožnost in pregreha do splošne brezbožnosti in pregrešnosti.

Dozdeva se mi, da sta si popačenost in moda v obleki pri ženskah glede svoje hitre razširljivosti podobni. Danes se začne ena popolnoma na nov način oblačiti; v malo dnevih jih je že pet ali že več na enak način oblečenih in v malo mesecih opaziš pri ženskah celega kraja popolnoma novo nošo, kakršne nisi videl pred pol letom.

Ravnotako hitro se širi, raste hudobija, popačenost. Mi se včasih čudimo, kako nenadoma je ta ali oni kraj, to ali ono mesto, ki je bil znan, bilo znano po svoji verski gorečnosti, po svojem krščanskem življenju, globoko padel, padlo v nramnosti; kako nenadoma je ugasnila v tem ali onem mestu pobožnost, zginila krščanska krepost, kako se je razpasla pregreha, kako je v kratkem času dobilo vse mesto popolnoma drugačno lice. Odkod, se z začudenjem povprašujemo, odkod je ta čudovita nenadna izprememba? Peščica zlobnih ljudi je pokvarila s svojim nenravnim, nekrščanskim življenjem svojo bližnjo okolico. Ti pohujšanci so pokvarili zopet druge; to se je nadaljevalo tako, da se je v onem mestu brezbožnost vgnezdila med vsemi sloji. Tako je večkrat eno samo pohujševalno dejanje pogubonosno seme, ki v tisočeri in tisočeri srcih obrodi greh, hudobijo ter večno smrt.

Tako se upre oni, ki bližnjega pohujša, očito in javno svojemu Bogu in povzroči tako strašno opustošenje v kraljestvu Kristusovem na zemlji. Zaraditega je zaklical Zveličar svetu poln največjega sočutja: »Gorje svetu zaradi pohujšanja!« (Mat. 18, 7). »O, ti nesrečni svet,« je rekel Jezus, »jaz te pomihujem; v največjo pogubo ti bodo pohujšanja, ki ti bodo toliko slabega povzročila.« Pristavlja pa: »Gorje pa človeku, po katerem pride pohujšanje!« (Mat. 18, 7). Gorje pa tudi onemu človeku, po katerem pride pohujšanje na svet; pride pa pohujšanje na svet deloma po onih, ki bližnjega pohujšajo, deloma pa po onih, ki pohujšanja ne zabranijo, ki mirno gledajo, kako se pohujšanje vedno bolj razširja.

Pohujšanja namreč ne dá, ne daje samo oni, ki dá ali ki daje slab zgled bližnjemu, ampak tudi oni, ki pohujšanja ne zabrani, dasi bi ga lahko zabranil in bi ga tudi moral zabraniti. Kdor mirno gleda, kako dajejo brezbožneži pohujšanje, dasi bi lahko zabranil pohujšanje in bi ga tudi moral zabraniti, se ravnotako pregreši, kakor oni brezbožni pohujševalci. Heliya je vprašal Bog: »Zakaj teptate z nogami mojo daritev?« (I. Kralj. 2, 29). Zakaj je Heliya Bog to vprašal? Saj ni bil Heli oni, ki je onečaščeval daritve, ampak njegova sinova sta jih onečaščevala. A Heli je bil tudi sokriv onih hudobij, katere sta počenjala njegova sinova, ker ju je prepozno in premilo kaznoval. Zaraditega je Bog tudi Heliya pokaral in kaznoval. Kdor vidi svojega bližnjega, da daje pohujšanje, pa molči, dasi bi lahko in tudi moral zabraniti pohujšanje, se ravnotako pregreši kakor oni, ki daje pohujšanje. Kajti sv. apostol Pavel pravi, da se pregrešijo »ne le tisti, ki tako delajo, ampak tudi oni, ki privolijo v to, da drugi tako delajo« (Rim. 1, 37). Z eno besedo, kdor mirno gleda, kako brezbožneži dajejo pohujšanje, dasi bi lahko in tudi moral zabraniti pohujšanje, se ravnotako hudo pregreši kakor oni, ki povzroči pohujšanje, ki povzroči, da se pohujšanje razširi in razprede. »Gorje svetu zaradi pohujšanja,« (Mat. 18, 7) kliče Jezus svetu, da bi se pač vsak kristjan varoval strupenega kvasu pohujševalcev. Amen.

Po Tschupicku — P. Dionizij Dušej.

2. O grehu.

(Pridiga o priliki štirideseturne pobožnosti v čast sv. Rešnjemu Telesu.)

Podvrzi si poželenje do greha in ti
čezenj gospoduj! I. Moz. 4, 7.

V evangeliju tretje predpepelnične nedelje smo slišali, preljubi v Gospodu, tisto ginljivo zgodbo o slepcu, ki je klical za Jezusom: »Jezus, sin Davidov, usmili se me!...« Tako glasno je klical, da so ga nekateri svarili, naj bo tiho. Gospod pa se je ozrl prijazno k siromaku, rekoč: »Kaj hočeš, da ti

storim?« — »Gospod, daj, da vidim!« — Kajne, revež je bil ta slepec! Kolika dobrota so zdrave oči! Pa vendar tudi ta siromak je imel še nekaj dobrega: on je želel videti — ni obupal; on je našel zdravnika — Jezusa; on je v Jezusa trdno zaupal, zato je tudi našel — zdravlje.

Še večji reveži so oni dušni slepci, ki v grehu živijo, pa so s tako slepoto udarjeni, da nočejo spoznati, koliko hudo je greh; tudi se nič ne potrudijo, da bi se jim odprle oči.

Francoski kralj Ljudovik je šel enkrat s svojimi dvorjani na sprehod. Na sprehodu sreča bolnika, ki je imel gobe. Vsi se zgražajo nad to boleznijo. Kralj pa pravi, da še grša bolezen je greh na duši. Eden dvorjanov pa pravi: »Rajši sto grehov, kakor tako ostudno bolezen...« Kakor ta dvorjan, sodi splošno sedanji svet, ki se valja v grehu, smeja grehu, celo baha z grehom. Zakaj? Zato, ker ljudje ne čutijo, kdo je Bog, kaj so nebesa, kaj je pekel. Zakaj? Zato, ker je pobožnost tako izginila iz naših src. Zakaj? Zato, ker skrbi svet samo za denar, veselice, plese, zabave — za časno, malo pa za dušo in večnost.

Tako spimo in dremljemo. Koliko časa bomo spali? Morda do takrat, ko nam bodo na smrtni postelji prižgali luč — da bi se nam vsaj takrat oči odprle... Ali tudi takrat se nam bodo težko odprle oči, če ne bomo v življenju izkušali včasih premisliti, kako grda, nevarna reč je greh!

Za to uro se hočemo lotiti te težke naloge, v zavesti, da je med nami veliko slepih — slep sem jaz in slep je marsikdo izmed vas. Zato položi vsak pred Jezusa prošnjo: »Gospod, daj, da vidim, koliko hudo je greh!«

Preudarjati pa hočemo, da

I. je greh upor proti Bogu;

II. kaj nam greh prinese;

III. kaj naj storimo, da se greha obvarujemo in greha rešimo.

I. Greh je upor proti Bogu, in sicer:

a) upor proti vsemogočnemu Bogu. Poglejmo zlato solnce nad nami, milijone zvezd na nebu — ozrimo se po velikanih naših gorâ — glej zemljo in morja in travo in zelišča in živali: kdo je vse to naredil? Kak profesor, kak inženir, kak dohtar, kak milijonar? Ne! Veliko naredi človek, pa tega človek ni naredil.

In ta čuden red, ta velika modrost v naravi! Tukaj mimo Kranja vozijo vlaki... brez dvoma je natančen vozni red jako potreben. Kdo je vozni red sestavil? Kak pijan, norčav človek? Tega ne verjamete. In ta vozni red na nebu, kako se sučejo

zvezde, menjavata noč in dan, zima in leto, jesen in pomlad — vse tako natanko, tako modro leto za letom skozi cela stoletja.

Ali ne kliče vse to, da moder gospodar vlada ves svet? Vsaka cvetica na zemlji, vsaka mušica v zraku, vsaka mravlja v prahu je porok, da ne molimo zastonj: verujem v Boga Očeta, vseмогоčnega Stvarnika nebes in zemlje!...

Veliki Bog je nad nami — in ta veliki Bog je zapisal svojo voljo v našo vest, zarisal jo je na Mozesovih tablah, oznanjuje jo po sv. Cerkvi, razodeva po starših in predstojnikih. In človek se tako spozabi, da se prevzetno ustavi volji božji, češ, kaj je Bog varih moje duše!

b) Greh je upor proti neskončno dobrotljivemu Bogu...

Oče najbolj ljubijo tistega sina, kateremu izročé grunt. Ves svet je grunt božji. Komu je Bog ta grunt izročil? Človeka je za gospodarja postavil. Kdo more prešteti dobrote in ljubeznivosti, ki jih je Bog naklanjal in jih še naklanja vsemu človeškemu rodu in vsakemu posameznemu človeku na telesu in duši? Bog nam je dal pamet, Bog nam je dal posvečujočo milost, Bog nas je ustvaril za nebesa, Bog je poslal Odrešenika, dal nam je Mater božjo, Kristusa, ki je umrl za nas, sv. Cerkev je ustanovil, dal nam je sv. zakramente, v sv. Rešnjem Telesu nas posluša in tolaži in hrani. — Kako dober, usmiljen je Bog proti nam!

In mi ga žalimo!

Spominjam vas, kako je prišel Kristus enkrat pred mesto Jeruzalem. Solnce je sijalo na tempelj in mestno zidovje. Gospodu se je užalilo v srcu. »O, da bi spoznalo, kaj je tvoj mir« — je vzdihnil in jokal radi grehov trdovratnega ljudstva. In naš Gospod je povedal priliko o izgubljenem sinu, v kateri nam je pokazal, kako dober in usmiljen je nebeski Oče!

In mi ga žalimo!

Ni čuda, če sveto pismo z najtršimi besedami obsoja nehvaležnost grešnikov: »Izprijeni in spačeni rod, neumno in nevedno ljudstvo, ali tako povračuješ svojemu Stvarniku«? (Moz. V.)

c) Greh je upor proti neskončno pravičnemu Bogu.

Četudi je Bog prizanesljiv, je vendar prizanesljiv le do gotove mere in gotovega časa. Oče mora ostati oče — ali bi bilo prav, da bi otroci pometali z njim? In Bog ostane naš Gospod, naš Sodnik, če hočemo ali nočemo. »Nikar se ne motite, Bog se ne pusti zasmehovati.« — »Strašno je pasti v roke živega Boga.« — »Bog je požigajoč ogenj« (Hebr.) — so besede sv. Pavla.

To izpričuje sv. pismo in potrjuje z obilnimi zgledi vsakdanja izkušnja.

Ob vesoljnem potopu so postali ljudje meseni. In Bog je rekel: »Žal mi je, da sem jih ustvaril — napolnjena je zemlja s krivico — in jaz jih bom pokončal z zemljo vred« (I. Moz. 6). Kako je Bog pravičen, pripoveduje križ Kristusov. Kadar se ozremo v sveto razpelo, bi se morali ustrašiti, da smo in ostanemo tako hladnokrvni nad svojimi grehi. Če večni Oče bojemu Sinu ni prizanesel zavoljo greha, kako bo nam prizanesel?

Greh je torej upor proti velikemu Bogu, proti neskončno usmiljenemu in pravičnemu Bogu. Kako bi mogla biti to malenkost, če se upremo najvišjemu Gospodu! Morda ste brali v časnikih, da je na Hrvaškem obtoženih 53 Srbov veleizdaje proti našemu presvetlemu vladarju; ako se jim to dokaže, jim preti občutna, morda celo smrtna kazen. Pa kaj je sveten, tudi najmočnejši kralj ali cesar proti vsemogočnemu Bogu. Premalo se zavedamo, kdo je Bog; zato ga ne spoštujemo in ne ubogamo. Pa Bog se ne pusti zasmehovati. »Kmalu ti bo kazen za petami za greh« — je Bog rekel Kajnu. Da je to res, bomo spoznali, ako premislimo:

II. Kaj greh prinese človeku.

Človeška pamet je tako kratka, da človek marsikaj spozna za nepravdo in slabo, pa vendar tistega ne opusti. Zemeljski človek meri vse le po dobičku. Ali bo kaj dobička, če to storim? Kaj imam od tega? Morda celo izgubo, škodo? — Če res preti izguba in škoda, potem šele človek verjame, in sicer prav hitro verjame: to je za nič!

Torej pogledjmo greh s tega stališča. Kakšen dobiček sme pričakovati človek od greha na duši in na telesu.

Toda — ali je sploh mogoče, da bi od greha dobiček imeli? — Bog je dal četrto božjo zapoved: spoštuj očeta in mater, da se ti bo dobro godilo. — Otrokom, ki ne spoštujejo očeta in matere, je zagrozil z božjim prokletstvom! — Preljubi! ali je potem mogoče, da bi imeli srečo, blagoslov tisti, ki ne spoštujejo nebeškega Očeta in nebeške Matere?

Pregovor: Kdor ne uboga, ga tepe nadloga, se prej ali slej izpolnjuje tudi tukaj.

1. Pogledjmo v preteklost. — Angeli so izgubili nebesa in so bili za vekomaj pogubljeni. Adam in Eva sta prišla ob lepi raj. Bolezni so prišle na človeka, svet je postal solzna dolina... trpeti je moral človek... umreti nazadnje. Na duši je postal človek spačen, hudoben, neumen — kar lepo kaže zgodba o Kajnu in Abelu.

Z Izraelci se je godilo ravno tako. Kadar je bil Bog ž njimi in oni z Bogom, se jim je dobro godilo; kadar so Boga zapustili, jih je tudi Bog zapustil. Večkrat pove sv. pismo, da jih je Bog dal sovražnikom v roke, ker so malikovali. Največji zgodovinski greh je bil umor Sinu božjega! Kako grozna kazen je zadela judovski rod, ker so zavrgli in križali Kristusa!

Pogledamo lahko tudi k starim paganom, Rimljanom in Grkom. Dokler so ti narodi vsaj deloma poslušali glas vesti, so bili srečni in mogočni; ko pa je ogromno rimsko cesarstvo zabredlo v razuzdanost, je tudi hitro razpadlo. Modrejši izmed paganov so dobro čutili, da je greh nesreča za človeštvo. Plato pripoveduje, da sta greh in bolečina živela v prepiru. Prišla sta se tožit pred paganskega boga Jupitra. In Jupiter ju je za kazen skupaj skoval z verigami, ne z železnimi ali jeklenimi, marveč z diamantnimi. Diamant je najbolj trd kamen. Tako živita greh in gorje skupaj skovana na svetu.

2. Pogledjmo v sedanost. — Kdo bi mogel popisati vsestransko gorjé, ki izvira iz tega, ker se svet ne boji greha, ker tjavendan služi grehu? Cele bukve bi lahko napisali, pa bi še vsega ne zapisali. Opozorimo le na nekatere stvari:

Kristus je rekel: »Jaz sem luč sveta.« Ker se za Kristusa toliko ljudi nič več ne briga, zato svet tako tava v temi: preprosto resnico so zavrgli, zato jih bodo požrle zmote. To je čisto umevno, ker strast slepi, um otemni, volja opeša. — Greh uničuje vsako boljše mišljenje v človeku, zatopi in zamori vsaktero hrepenenje po čednosti, zaplete človeka čezdalje bolj v zanjke grešnih strasti in grešnih navad, da postane nazadnje pravcati suženj greha. Tu Deo, tibi caro — je rekel sv. Avguštin. Ti bodi Bogu pokoren, potem bo tebi meso pokorno. Ker Bogu nočemu služiti, moramo služiti mesu! Odtod ta pohlep po uživanju, po veselicah, po plesih, po pijači, po grešnih znanjih, po nečistosti... Ali more tako življenje osrečiti posameznega človeka? Ne! Kdor grehu služi, prežene ves mir iz srca. Impii non habebunt pacem. Ali more greh prinesiti srečo in blagostanje v družine? Nikakor ne! Več ko bo greha v hiši, slabše bo v hiši.

V nekem kraju je bil omikan, premožen mož. Imel je eno samo hčerko, staro šestnajst let. Lepo, srečno življenje je vladalo v rodbini. Začela pa je hčerka ljubovanje z nekim mladeničem. Konec te ljubezni je bil greh. Ko se greh ni mogel več skriti, je bilo materi tako hudo, da je zblaznela. Oče jo je odpeljal v norišnico. Nazaj grede se je tudi oče iz obupnosti ustrelil. Ostala je sama hčerka v svoji žalosti in sramoti. — Koliko hudih posledic, ker ni znalo dekile ukrotiti svojega srca in ne premagati strasti in se ne izogniti grešni priložnosti.

Pretekli teden sem v sv. olje dejal mladega moža. Bil je svoj čas krepak mladenič in je služil v cesarski gardi na Dunaju. Pozneje se je vdal pijači. Pil je veliko. Dobil je delirium tremens, pijansko blaznost. Trpel je sam in vsa družina ž njim; niti obhajati ga nisem mogel. Danes zjutraj sem ga pokopal. — Glejte, kaj dela greh pijanosti!...

3. Poglejmo — v prihodnost! — Kaj bo greh prinesel nam, kaj meni, kaj tebi, kaj tvojim otrokom, kaj tvoji hiši? Kaj slovenskemu narodu?

Ne zavezuјmo si oči! Le poglejmo okoli sebe! Kar je greh zmeraj delal in še sedaj dela in povsod dela, to bo greh delal tudi pri tebi. Če se v hiši ne bo nič molilo, pač pa prepiralo in klelo; če se bo lagalo in po krivem prisegalo; če se k sveti maši ne bo hodilo; če se bo s starim očetom in staro materjo grdo delalo; če se bo v hiši popivalo, pohujšljivo govorilo; če se bodo fantje pretepali in ponočevali; če bodo dekleta ljubile plesišča in slabe družčine; če se bo kradlo in sovraštvo napravljalo — — kakšen bo konec? Prav gotovo dober ne!

Sv. pismo pravi: »Povejte pravičnemu, da se mu bo dobro godilo« (Iz. III.) — nasproti pa je Bog zagrozil z raznimi kaznimi, če ne bomo izpolnjevali zapovedi božjih.

Prokletstvo greha je tó,
Da nóvo rodi le hudó.

(Das ist der Fluch der bösen Tat, daß sie fortzeugend immer Böses muß gebären.)

Dobro drevo rodi dober sad — slabo drevo rodi slab sad. Vsako dobro dejanje donese nekaj dobrega, vsako grešno dejanje donese nekaj hudega in zopet grešnega. Abyssus invocat.

Tudi nobena fara, nobena soseska, nobena država, noben narod ne more upati blagostanja, ako se vda razuzdanosti in pregrehi. Vae genti peccatrici! Peccatum facit miseras gentes. (Sv. pismo.) To je velika zmota, če kdo misli, da bo slovenski narod vseeno srečen, ako bo zapustil Boga in služil grehu.

Pa vendar tako drvimo za grehom. Zakaj? Zato, ker nam obeta navidezno srečo; nasladnost, v kateri je skrito veliko pelina; kaže nam duhteče rože, pod katerimi je veliko bodečega trnja. In navsezadnje, če bi po grehu tudi dosegli kak majhen dobiček, Kristus nam je tako določno zaklical: »Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi!«

Če ne zadene greha kazni v tem življenju, ga zadene po smrti v večnosti. In sicer je odločena kazni za smrten greh — večno pogubljenje. Sv. Terezija pravi, da bo človek brž po smrti spoznal živo, kako z grdimi madeži oskruni

smrtni greh človeško dušo. In sv. Katarina Genueška govori: »Ako bi človek vedel, kaj bo imel prestati tisti, ki umrje v grdobiji svojih grehov, preverjena sem, iz strahu bi se dali rajši na drobne kose razsekati kakor da bi en sam greh storili.«

Kristus je pa sam rekel, da bodo pogubljeni s strahom in sramoto na sodnji dan klicali: »Gore, pokrijte nas! hribi, padite na nas!« In nazadnje bodo slišali obsodbo večnega Sodnika: »Poberite se izpred mene, prokleti, v večni ogenj!«

To bo enkrat prinesel greh, ako ga ne zapustimo. Ali ni res največje hudo greh? Kako nesrečni so grešniki, ki ne vidijo tega, marveč kakor otroci drvijo za grehom. Kako potrebno je moliti za izpreobrnjenje grešnikov, kolika duhovna dobrot a je grešnika svariti, grešnika izpreobrniti, da rešimo njegovo dušo. Kolika sveta dolžnost je za vsakega izmed nas, da poslušamo glas božji, ki je zaklical Kajnu: »Premağuj svoje poželenje do greha in ti čezenj gospoduj!

Premağuj (podvrzi) svoje poželenje do greha, in ti čezenj gospoduj!

Tako ti kličem tudi jaz.

Kako pa?

III. Kaj naj storimo, da se bomo obvarovali greha in da se rešimo greha?

To je težka naloga. Vse naše javno življenje je prepojeno z grehom, pobožnosti pa tako malo! Od znotraj nas mika poželjivost, od zunaj nas zapeljujejo pohujšljivci.

1. Da se obvarujemo greha . . . Vsak greh je dušna bolezen. To pa veste, za koga so telesne bolezni bolj nevarne. Če je kdo že od rojstva prav slaboten, če ima bolehe starše, če živi v slabem zraku, če nima dosti tečne, zdrave hrane: tak jame hirati, vsaka bolezen se ga prej loti in težko dela starost. Krepko, zdravo telo je prvi pogoj čvrstega, dobrega življenja.

a) Obrnimo to na dušo. Tudi za dušno življenje je potrebno, da je človek krepak rojen, to se pravi: da je imel globoko verne, pobožne starše, da je imel dobro vzgojo, da se je zgodaj učil moliti, Boga in Marijo ljubiti . . . Taka mati recimo je bila sv. Blanka, ki je rekla svojemu sinu: »Rada te imam; pa če bi vedela, da smrtno grešiš, rajši vidim, da prej umrješ.« — Otrok s tako vzgojo zadobi strah pred grehom, krepko voljo, da sovraži greh in premağuje poželjivost. Četrta božja zapoved zapoveduje otrokom izkazovati staršem: spoštovanje, ljubezen in pokorščino. Da bodo otroci res starše ubogali, jih morajo tudi spoštovati, ljubiti in moliti zanje: prej morajo to storiti, potem bo prišla tudi pokorščina. Ravno isto velja tudi nasproti Bogu: prej moramo ga ljubiti — potem bo prišla tudi pokorščina.

Več pobožnosti v hišo, pa greh ne bo našel prostora! Vzemimo hišo, kjer ni molitve, kjer se zabavlja zoper sv. Cerkev, kjer se sovraži duhovnike, kjer ni nobenega hrepenjenja po čednosti, kjer se ne prejemajo sv. zakramenti, nič pobožnega ne bere in ne posluša: tam se mora greh zarediti.

Ali bomo torej samo greh preganjali? O ne! To bi bilo ravnotako, kakor če bi mislili: O, le naj pride bolezen, kaj pa je, če pride — saj imajo v lekarni zdravila. Kdo bo tako nespameten? Mi, če ne varujemo dušnega zdravja, ne hrepenimo po čednosti in ne ljubimo Boga. Bolezen lahko pride, pa nerada odide; prava zdravila so redka in draga. Pokora za grehom je mogoča, ali vendar težavna in negotova.

b) Greh sili v človeka tudi od zunaj: zapeljevanja, slabe družine, grešne priložnosti. Pred leti je šel neki dunajski zdravnik, dr. Müller, v Indijo proučevati človeško kugo. Ko se je povrnil, je prinesel seboj v steklenici nekaj kužnih bacilov. Morali so biti s to rečjo nekoliko nerodni; tiste bacile so raztresli in štiri osebe so zbolele za kugo in sam dr. Müller je umrl kot žrtev svojega poklica.

Taki bacili — so grešne priložnosti za dušo.

Ali bomo potem take bacile nosili v hišo? »Ako te roka pohujša — ako te noga pohujša — odsekaj — vrzi jo od sebe.« Ako te časnik pohujša — kozarec pohujša — družina pohujša — pahni, vrzi pohujšljivca od sebe. Naši ljudje so v pobožnosti šibki. Dokler hude izkušnje ni in hude priložnosti, se še držijo, v grešni priložnosti pa hitro padejo. Tega se je treba vedno zavedati.

2. Da se rešimo greha . . . Kam moramo iti, kaj moramo storiti?

Ubogi grešniki smo, vsak dan grešimo . . . ali naj obupamo? O ne! Kam je šel Cahej? Kam Marija Magdalena? Kam se je obrnil razbojnik na križu? H Kristusu! On je zato prišel na svet, da bi nam grehe od vzel — zato je živel — zato učil — zato trpel — zato umrl. Sv. Janez Krstnik je sam pokazal na Jezusa: »Glejte, jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta.« »V nobenem drugem imenu ni zveličanja kakor v imenu Jezus.« Torej le ne venkaj med svet, le ne proč od Jezusa! »Če si tako nesrečen, da si smrtno grešil, ne odlašaj čez nedeljo spovedi« — pravijo škof Slomšek. Največja napaka je, če grešimo, da mislimo, sedaj pa kar greh delajmo. Le kmalu k spovedi! To je najboljši pripomoček, da dobiš vnovič posvečujočo milost. Apostol Peter je rekel Jezusu: »Kam hočemo iti, ti imaš besede večnega življenja v sebi.« Ravnotako ponavljamo mi: Ti imaš besede večnega življenja v sebi. Amen. J. Mikš.